

יד
מהרי"ע

שערי יצחק

השיעור השבועי

מפי מרן הגאון
הרב יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

השיעור נמסר
במוצאי שבת-קודש
קרח
תמוז התשפ"ה בשל"ו
בבית המדרש פעולת צדיק
בני ברק

לק"י

נושאי השיעור:

ביאור הגמרא במסכת ברכות [דף נ"ט ע"א], לא נבראו רעמים, אלא לפשוט – נ"א לפשוט – עקמומית שבלב. קושיא על ביאור מהרש"א, כי הדבר קאי כלפי עקמימות הלב של-כופרי, ואכן רבים פירשו דלא כוותיה.

מן העניין דלעיל – לגבי הרעם – נילף לעניין האזעקות שנשמעו במלחמה האחרונה [עם כלביא], וקולות הפיצוצים האדירים שנגרמו מן הטילים.

מקור שנאת הערבים לעם ישראל, ובעניין דתם ושפתם, וכבודם החשוב להם מכל. העצמה האדירה של רעש הטילים, היא כעין 'בת-קול' היוצאת מן השמים. השלמה בעניין הב"ק היוצאת בכל יום מהר חורב וכו', ומעשה שהיה באחד אשר שמע כעין בת-קול זו מן השמים, וחזר בזכות כך בתשובה.

השלמה בעניין פחד מות שנחשב כאילו מות, מקורות מפורשים לדבר, וא"כ כעת לאחר המלחמה עלינו לקבל חיזוק מכך.

חידוש בשם הגר"א על הפסוקים [קהלת פרק ג'] לכל זמן ועת לכל חפץ וגו', עת מלחמה ועת שלום. כי כ"ח העתים הללו, הם מתחילת העולם ועד סופו.

צריכים לעשות כיום הודאה מיוחדת, על הנסים הרבים שנעשו לעם היושב בציון.

מכתב שקיבל מרן שליט"א בעניין הזמר ציון גולן, והופעותיו הפסולות בפני ציבור בני תורה. בעניין כשרות הבשר 'צדיק חסד' שבהשגחת בד"צ פעולת צדיק.

כל הזכויות שמורות למרן שליט"א

השיעור יוצא לאור ע"י מוסדות יד מהרי"ץ – בני ברק

טלפקס: 03-5358404. נייד: 050-4140741

דוא"ל: y5358404@gmail.com

להאזנה לשיעור דרך הטלפון:

קול יהודי תימן – 072-33-23-642 שלוחה 6

מספר השיעור בקו "קול יהודי תימן" ובחברות "שערי יצחק" – 792

לשמיעת השיעור במערכת קול הלשון – 03-6171031

ניתן להקדיש כל שיעור להצלחה ולרפואה, או לעילוי נשמת.

השם יוזכר בל"נ בתחילת השיעור מפי מרן הגאון שליט"א, וכן באמירת "מי שבירך" בסוף השיעור.

פרטים בטלפון: 050-4140741.

והתורמים והמסייעים להפצת התורה ולזיכוי הרבים, ימלא המקום ברוך הוא

כל משאלות ליבם וליבכם וליבנו לטובה ולברכה, אכ"ר.

בשם רחמן.

השיעור מוקדש ע"י רבי אברהם בן יצחק למשפחת מרדכי הי"ו, להצלחתו ולהצלחת רעייתו מרת זהבה שתחיה, ונחת מכל יוצאי חלציהם. בעבור שהתנדב למוסדות יד מהרי"ץ.

כמו כן השיעור מוקדש ע"י רבי מרדכי בן אשר הי"ו, להצלחה בפרנסה ונחת מכל בני ביתו יחד עם רעייתו החשובה. ורפ"ש לאשר בן סוניה וחנה לאה בת גיטל רבקה, בעבור שהתנדב למוסדות נתיבות מהרי"ץ.

פה ישנו עוד מישור מיוחד, זהו הגיס של ידידנו הרה"ג חיים לוי הי"ו. השיעור מוקדש על ידי רבי יעקב בן דוד מאיר גיגי ורעייתו החשובה עדן שתחיה, להצלחה מרובה בפרנסה בפתחת גן ילדים חדש, ונחת מכל יוצאי חלציהם, בעבור שהתנדבו לכולל נתיבות מהרי"ץ. ב"ה הילדים זהו הדור הבא, הדור החדש. יה"ר שיצליחו לחנך אותם לתורה ויראת שמים.

כמו"כ השיעור מוקדש ע"י ידידנו הרב אוהד נהרי הי"ו להצלחת בנו שילה במבחנים לישיבות הגדולות, וכן זיווג הגון לעידית בת ניב.

כמו"כ השיעור מוקדש ע"י ידידנו הרב דוד צדוק הי"ו, מרכסים, העומד לימינו, לרפואת אשתו היולדת אפרת בת רבי שמואל חגבי, ובנו הנולד במזל טוב בשבת זו. שתמיד מתנדב לעמותת נתיבות מהרי"ץ, ב"ה הרבה עושה חיל, ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה וגו'.

המקום ברוך הוא ירצה נדבתם, ויברך מעשה ידיהם, ומכל צרה ונזק יצילם, והזקוקים לרפ"ש – השם ברוך הוא ישלח להם רפ"ש בתוך כל חולי עמו ישראל וישלח ברכה רווחה והצלחה בכל מעשי ידיהם, וימלא כל משאלות ליבם וליבכם וליבנו לטובה ולברכה, אכ"ר.

ביאור הגמרא במסכת ברכות [דף נ"ט ע"א], לא נבראו רעמים, אלא לפשוט – נ"א לפשט – עקמומית שבלב. קושיא על ביאור מהרש"א, כי הדבר קאי כלפי עקמומית הלב של כופרי, ואכן רבים פירשו דלא כוותיה.

בגמרא ברכות [דף נט.] מובא בזה"ל, אמר ר' אלכסנדר אמר ר' יהושע בן לוי, לא נבראו רעמים, אלא כדי לפשוט עקמומית שבלב. שנאמר [קהלת ג', י"ד] וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו.

בשביל מה צריכים רעם? מה הוא נותן? הברק, יש בו תועלת. אמנם גם הוא מפחיד, אבל עליו לא היו שואלים את השאלה הזאת, כיון שזהו ע"ד שנאמר בספר איוב [ל"ז, ו'] כִּי לִשְׁלֹג יֹאמֶר הוּא אֶרֶץ.

הבאתי זאת בס"ד בשו"ת עולת יצחק [חלק ג' סימן ע"ט אות ח', דף קפ"ג–קפ"ד] בזה"ל, וזה שלא הזכירו ברקים, לענ"ד בס"ד משום דאיכא למימר שיש תועלת בהם לעולם, מכח חום האש שלהם הנבלע בקרקע, כמו שכתב מהרי"ץ בעין חיים חלק א' סדר שחרית לשבת דף קכ"ח ע"ב, גבי פסוק ברקים למטר עשה [תהלים קל"ה, ז'] בשם הרי"ץ, שהברקים מפשירים את השלגים

ומתערבים עם העפר הנעשים ארץ, שנאמר [איוב ל"ז, ו'] כִּי לִשְׁלֹג יֹאמֶר הוּא אֶרֶץ. וזה טוב לארץ, לגדל ולהצמיח יעו"ש.

לפי זה שפיר שייך גם בברק, כוחו ואף גבורתו. אלא שברעם, אין סיבה אחרת, זולת לפשוט עקמומיות שבלב. ובברק, יש סיבה נוספת.

חום הברק, הוא מחזק את כוח הצמיחה. ברם הרעם, מה הוא נותן?

אלא מאי, הוא מאד מפחיד. אם ישנו משהו עקום, הוא בא ליישר אותו.

מצינו זאת גם בפרשה שקראנו בשבת זו שחרית [קרח], וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבֵיהֶם נָסוּ לְקָלָם, כִּי אָמְרוּ פֶּן תִּבְלַעֲנוּ הָאָרֶץ [במדבר ט"ז, ל"ד]. מסביר רש"י, בשביל הקול היוצא על בליעתן. כאשר הארץ פצתה את פיה לבלוע את קורח ועדתו, נעשתה הבקיעה בקול חזק ומבהיל.

וכך מסביר [ג"כ] השפתי חכמים, פירוש, שהוא הקול היוצא מתוך הבקיעה, כדמות רעם שמבהיל האנשים לברוח. לא קול צעקתם בעת הבליעה, שהוא אינו קול מברית, אדרבה מקבץ לראות הפלא. הדבר הזה יעניין את האנשים, והם יבואו לראות. אולם הקול המפחיד הזה, כולם מתרחקים ובורחים מפחדם שח"ו גם הם יפלו באדמה.

ומהרש"א מסביר [בברכות שם] בזה"ל, משום דהרעם, הוא דבר המחריד ביותר, ואין ידוע בו תועלת לעולם. משום הכי קאמר, דלא נבראו אלא לפשט וכו', דהיינו להחריד הלבבות של מינים שישבו, כמפורש פרק ת"ה – תפילת השחר – [דף כ"ט ע"א] לגבי ברכת המינין, תיקנוהו כנגד אל הכבוד הרעים. ומייתי ליה, שנא' והאלהים עשה שייראו, כמפורש לעיל לגבי חלומות ע"ש וק"ל.

הגמרא שם מקבילה את הפסוקים של ברכות, כנגד המזמור הזה.

לפי דברי מהרש"א, הברק בא ליישר את העקמומיות של כופרים, הרשעים והמינים. וכמו שאמר הפסוק, והאלהים עשה שייראו מלפניו.

ובשו"ת עולת יצחק [שם ד"ה ולא ידעתי] כתבתי, שאינני מבין מדוע מהרש"א היה צריך להסביר כך, שהדבר קאי רק כלפי המינים. כי לכאורה, אפילו כלפי כל אדם, אפילו צדיקים, שהרי ישנו יצר הרע.

שערי יצחק – השיעור השבועי

מזה ומזה ומזה, מכמה מקומות. משא"כ 'חזור', שזה רק פעם אחת. הלך וחזר. אותו הדבר 'לחתוך', פירושו לשתים. ולחתך, זה להרבה חלקים.

ובנדון דידן, 'לפשוט' עקמומיות שבלב, דהיינו שצריך ליישר ולשטח הדק היטב את העיקום. ואם הגירסא 'לפשוט', פירושו יישור אחד. או שהדבר תלוי, כמה היא העקמומיות, כמה מספר העקמומיות. אולם 'לפשוט' היינו, את הכל עד הסוף.

הערה מהקהל: זה דומה להבדל שבין 'מְשַׁמְעִים', לבין 'מְשַׁמְעִים'.

תגובת מרן שליט"א: נכון. באחד באדר מְשַׁמְעִים על השקלים [שקלים פרק א' משנה א']. כך היא גירסת קדמונינו והרמב"ם, מְשַׁמְעִים על השקלים. זהו מלשון הפסוק [שמואל א' ט"ו, ד'] וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל אֶת הָעֵם וגו', הוא 'השמיע' להם הרבה פעמים, לא פעם אחת. מכריזים עוד הפעם, ועוד ועוד. כיון שישנם אנשים, שאינם נותנים כסף מהר, קשה להם להיפרד ממנו, צריכים לבקש מהם פעם ועוד פעם. אם יכריזו רק פעם אחת, הם לא יביאו.

על דרך זה הוא ההפרש שבין לשלוח, לבין לשלח. כי לשלח פירושו על מנת שלא לחזור, כמו שפירש הרשב"ם.

ואולי החילוק בין לפשוט, לבין לפשוט, הוא רק בעצם הפעולה. דלפשוט היינו בפעם אחת ובקלות, ולפשוט היינו בפעמים רבות ובחוזק. ולפי זה יש ליישב פירוש מהרש"א דלעיל, דהא איהו גריס לפשוט, וקא משמע לן שהרעמים מועילים אפילו לעקמומיות שבלבבות המינים, שצריכה שיפשוט אותה פעמים רבות ובחוזק, לפי שהם מתפלספים תמיד להעמיד מינותם, וכל שכן שיועילו לעקמומיות שבלבבות רשעים בעלמא. וכתבתי כך אך בדרך פלפול, כי קשה להעמיד זאת בלשון מהרש"א. ועוד, שהוא אינו רגיל לדקדק בחילוקי לשונות כאלה. ועוד, שבחידושי מהרש"א שבעין יעקב, הגירסא לפשוט. וכן הוא בחידושי דפוס ישן שנדפסו בפני עצמם. איתמר.]

*

נחזור לגבי עניין הרעמים, לכאורה היה מספיק שיהיה הרעם רק פעם אחת? מדוע צריכים שוב ושוב, גם בשנה הבאה עוד הפעם? אלא התשובה, כי לצערנו כל הזמן צריך זאת, כי העקמומיות חוזרת בחזרה. למרות שכבר התיישר, זה התעקם בחזרה, לכן צריכים עוד הפעם בשנה הבאה, וכן בשנה שלאחר מכן וכו'. כל פעם, צריך 'טיפול'.

כך כתבתי שם, ולא ידעתי, אמאי פשיטא ליה למהרש"א, דמיירי דוקא לפשוט עקמומיות של-מינים, כנזכר לעיל. אמאי לא פירש כפשוטו, עקמומיות יצר הרע של-כל איש ישראל.

והבאתי שם בס"ד סייעתא מכמה מפרשים, אשר אכן כך פירשו, דלא כמהרש"א.

וכעת ראיתי, כי גם בעל ספר הבונה [על עין יעקב שם], פשוט היה לו שהדבר כך. רק שזה מופיע בדף הקודם. ולא על הגמ' דלעיל, אלא עוד לפני כן, לגבי מ"ש במשנה ועל הרעמים – אומר שכוח מלא עולם – מאי רעמים וכו'.

הוא מסביר שם בזה"ל, הדברים המתהווים באויר, כמו רעמים, ברקים, וזעף, שדיברו בס חז"ל פה. ובמקומות אחרים הָרָאוּ, איך נגלו להם סיבותיהם ואופן הווייתם, ככל הפילסופים מהאומות.

זה לאו דוקא רעמים. ישנם הרבה דברים בעולם, שהם מפחידים ומבהילים, כגון זעף. א"כ מה שמוזכר בנ"ד 'רעמים', הוא לאו דוקא, רק לדוגמא.

ולפי שהיה עולה על הדעת, שיותר טוב היה שירד המטר בנחת, באופן אחד תמיד, ומה תועלת בדברים אלו? אם יורדים גשמים, למה צריכים גם ברקים ורעמים? מהו הקשר שביניהם?

גילו אזנינו, שהם לעורך הנרדם בשינת עצלותו, להבין בגדולת היוצר, כמ"ש והאלהים עשה שִׁירָאוּ מלפניו, לא נבראו רעמים אלא כדי לְפַשֵּׁט – כך הוא גורס, ועוד מרבוותא, 'לפשוט' [ועיין לקמן ההבדל שביניהם] – עקמומיות שבלב.

ש"מ כי לא רק מינים וכופרים, אלא כל אדם. כולם עצלנים, כולם צריכים חיזוק. תמיד צריכים לעורר. כי היצר הרע, צוֹפֶה רָשָׁע לְצַדִּיק, וּמִבְקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ [תהלים ל"ז, ב]. עד זקנה ושיבה, היצה"ר לא עוזב את האדם.

א"כ גם מדבריו רואים, שלא כהבנת מהרש"א. ותיקנו עליהם ברכה, ברוך שכוחו וגבורתו מלא עולם. גירסתנו היא, בלי המלה 'וגבורתו'. אלא רק 'שכוחו מלא עולם'. וכ"ה העיקר. ואכמ"ל.

*

מהו ההבדל בגירסא, בין 'לפשוט', לבין 'לפשוט'? זהו כמו ההבדל, שבין 'לחתוך' לבין 'לחתך'. וכן 'לחזור' – 'לְחַזֵּר'. כאשר זה בא בדגש, 'לחזור', הדבר בא להראות על חוזק הפעולה, ועל ריבוי הפעולה. 'מחזור' על הפתחים היינו, מקבץ נדבות

אומר שהוא לא יהיה שמח. הפחד והשמחה, אינם סותרים זה לזה. נכון שהדבר מפחיד, אבל הוא משלב את שני הדברים. הם אומרים, שצריך רק 'נקודה'. כנראה כוונתם להגיד, שלא צריכים מרה שחורה שלימה, אלא די רק בנקודת דיו אחת שחורה, כמו ניקוד חֵידָק. זה הכל. ברם, אלו דברים בטלים.

נחזור לעניינינו.

זהו מי שיש לו שכל. אבל מי שאין לו שכל לירא מלפניו ית', והש"י אעפ"כ חפץ שירא מלפניו, לכן מאיים עליו הש"י בדבר שיהיה נרתע ונבעת לפי קט שכלו. מכיון שהשכל שלנו הוא קטנטן, הקב"ה מוליך אותנו, מסביר לנו זאת באמצעות משהו דומה.

כגון, בשמעו קול הרעם. וכוונת הש"י, שילך מזה אל היראה העליונה. בחשבון, הלא הרעם הוא אחד מגבורותיו של הקב"ה, ואיך לא יירא מהש"י בעצמו?

האדם שומע רעם, ונבהל. אם כך לגבי אחד ממשרתי המשרתים של הקב"ה, איך לא תפחד פי אלף מפני הקב"ה בעצמו?

וכן שאר היראות החיצוניות שיש לאדם. כגון שירא מהשררה, או שלא ימותו בניו.

פתאום הוא מקבל מכתב מהשלטונות, מבית המשפט, מזמינים אותו לדין. איזה פחד. וארכובתיה דא לדא נקשן. הקב"ה עושה לו זאת, בכדי שיעשה כעת קל וחומר. אם מבית משפט של מטה הינך ככה מפחד, מה תעשה כשיזמינוך לבית דין של מעלה?

כוונת השם יתברך הוא, שיעלה מזה אל היראה העליונה, שידע שאינו ירא רק מהש"י, שהיראה עליונה – יראת ה' עצמה – נתלבשה ונצטמצמה תוך הדברים ההם, כדי לאיים עליו לפי קט שכלו. והוא מוסיף ואומר, וזהו, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו. ומהו יראת חטאו, ולא אמר יראתו? אך שלא יאמר האדם, מה יעשה שאין לו יראה? לזה אומר, כל שיראת חטאו. שחטא, הוא לשון חסרון – זהו כגון שנאמר [מלכים א' א', כ"א] וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים. זהו יראת חטאו – דהיינו, שירא מפני חסרונותיו שלא ימותו בניו וכו'. הוא דואג שמא יחסר לו. כגון אם השררה תיקח את רכושו, או שיענישו אותו מאיזו שהיא סיבה. איזה הפסדים יהיו לו, איזה חסרונות. אז יראת חטאו, קודמת לחכמתו.

בספר מאור עינים [פרשת יתרו דף קמ"ה] כתב בזה"ל, ודע, שארז"ל על פסוק וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה שִׁירָאוֹ מִלִּפְנֵי, לא נבראו רעמים, אלא כדי לְפֶשֶׁט עֲקֻמוּמִית שְׁבֻלָּב. והענין נאמר בשם הבעש"ט נבג"מ – נשמתו בגנזי מרומים – שהש"י חפץ מאוד שיהיו כל ישראל יראים מלפניו. אך מי שיש לו שכל, ירא מלפניו בגין דאיהו רב ושליוט, עיקרא וְשָׁרְשָׁא דְכָל עֲלָמִין. ואם יסלק חיותו ח"ו אף רגע כמימריה, היו מתבטלין כל העולמות. כל העולם כולו, תלוי בהקב"ה.

ומחמת זה, ירא וחרד מאימת הש"י, עד שכל איבריו נרתעים מפחד הש"י ומהדר גאווה. האם הינך יודע, בפני מי אתה עומד? מי זה הקב"ה? אם האדם מבין זאת, זה מפחיד. מלך מלכי המלכים, אלו אינם סתם מלים בעלמא.

לא כמו השוטים, שאומרים על היראה אמיתית, שהיא מרה שחורה, שאינו צריך רק נקודה. לכן הבל יפצה פיהם, ולא כן ידברו.

הוא מוסיף, כי ישנם האומרים, שיראת שמים כזאת, שהאדם רועד ומפחד מרוב יראת שמים, זאת 'מרה שחורה'. אבל הוא בא ואומר, לאפוקי מדעתם, שזאת טעות, הדבר אינו נכון.

אבל באמת, צריך שיפול עליו אימה ופחד גדול, עד שיהיו כל איבריו נרתעים אצלו.

לצערינו, למרות שכתוב בספרים, שכאשר האדם מברך, שיאמר את שם השם 'באימה ביראה ברתת ובזיע'. דהיינו, צריכים לרעוד. ועיין שע"ה סימן ו' סעיף ב'. ברם, בעוה"ר אנחנו אפילו לא חושבים על זה. אנחנו צריכים לקיים זאת, לכל הפחות כאשר אנחנו נזכרים בכך.

וכן כתוב לגבי ק"ש, לקרוא אותה באימה ביראה ברתת ובזיע. בזמנו דיברנו בס"ד [עיין הרחבה בשיעורי מוצש"ק תולדות, ויצא, וישב, שנת התשע"ח בשכ"ט], על ההבדל שבין 'אימה', 'יראה', 'רתת', 'זיע'. רתת, זהו רעד. איפה אנחנו ה' ירחם.

צריכים להסביר את מה שהוא אומר, לגבי אותם החושבים כי זאת מרה שחורה. כי מרה שחורה, זאת עצבות. זהו דבר שמזיק ח"ו [עיין בשיעורי מוצש"ק תרומה וכי תשא התשפ"ה]. משא"כ יראת שמים, זהו משהו אחר. זה לא דבר מזיק. אלא צריך לקיים על-דרך שנאמר [תהלים ב', י"א] וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה. אדם שיש לו יראת שמים, זה לא

שערי יצחק – השיעור השבועי

ובכל טיל, יש כמות דלק של 12,000 ליטר. וזו פעולה ארוכה, ודורשת המון לוגיסטיקה, ופועלים רבים שעלולים להיחשף בידי המודיעין של ישראל. וזה כל טיל בפני עצמו, ק"ו כשרוצים לשגר כמה עשרות טילים.

ולכן בשעות החשיכה, קל להם יותר לעשות את זה בלילה.

מקור שנאת הערבים לעם ישראל, ובעניין דתם ושפתם, וכבודם החשוב להם מכל.

בהמשך, מובאת שם נקודה נוספת, שחשוב לנו לדעת אותה.

שאלה. מתי נוצר המשבר הגדול ביחסים שבין איראן וישראל, ועל איזה רקע? למה האיבה העצומה הזאת, בין איראן לישראל?

תשובה. לפני קרוב ל-50 שנה, היחסים בין שתי המדינות היו טובים מאוד, ואיראן נחשבה לידידתה המוסלמית הקרובה ביותר של ישראל. בשנת 1979 התרחש באיראן המהפך הגדול, עם עלייתו לשלטון של האיטולה חומייני – זהו 'המנ' הראשון של דורנו – ומאז החלה תקופה חדשה של עוינות קשה, וזו הלכה והחריפה עם השנים, כולל אימוץ גישות של אנטישמיות, אנטי ציוניות ואנטי מערביות ככלי מרכזי במדיניות החוץ של איראן, שהולידה את ציר ההתנגדות.

עם הזמן, החריף הסכסוך האיראני-ישראלי, בשל העובדה שהחזון האיראני היה ועודנו, להשליט את דת המשוגע – הם כותבים כאן את שמו מחמד, אולם אנחנו קוראים לו 'משוגע' – על כל העולם, במתכונת הפלג השיעי הקיצוני. וכך הוא נהפך לסכנה עבור כל העולם המערבי, ולא רק עבור ישראל.

הנשיא הנוכחי חמינאי, הוא הרבה יותר תקיף ועוין לישראל. הוא בנה את תכנית הגרעין, וכמו כן הוא דאג לחזק ולממן את המליציות השיעיות, ברחבי המזרח התיכון – הרי ישנם להם עוד 'חברים', מכל המדינות, כולל תימן. אלו הקיצונים החות'ים שנמצאים בצפון תימן – מה שיצר את ציר ההתנגדות כלשוננו, כאשר השאיפה היא, כאמור, להשמיד חלילה את ישראל, ולהשליט על העולם את דת המשוגע. זהו מה שהם רוצים.

כתוב כאן, שיש להם 'אנטי ציוניות', ואנטי מערביות'. חושבני, כי זהו הניצוץ הקדוש [עייני גם בשיעור הקודם] שישנו בכך, ולכן הדבר מחזיק. כי

ומכאן זה – מן הפחד הזה – צריך לבא אל היראה עליונה.

בילא"ו. זהו ר"ת, ב'רוך י"י לעולם א'מן ו'אמן. כך הוא מסיים, וכמו בזה"ק בסוף כל פרשה. וכמנהגינו בכל כיו"ב.

מן העניין דלעיל – לגבי הרעם – נילף לעניין האזעקות שנשמעו במלחמה האחרונה [עם כלביא], וקולות הפיצוצים האדירים שנגרמו מן הטילים.

אחד מן הדברים המיוחדים שהיו במלחמה האחרונה – ב"ה שאנחנו יכולים להגיד 'המלחמה האחרונה', כי אנחנו כבר אחרי זה. אבל אסור לנו לשכוח זאת, כי לא זכור לי שהדבר היה במלחמות קודמות. הדבר שהיה שונה מאד בפעם הזאת – זהו עניין הפיצוצים שנגרמו מהטילים, שהם היו בעצמה גדולה ומפחידה.

מי שלא שמע אותם, עדיין לא נבהל. רק לאחר שהאדם שומע את זה, ליבו הולם ודופק בחזקה. איזה פחד מות. רח"ל. לא נשמעו דברים כאלה בעבר.

רציתי לברר, מה הם הטילים הללו? כפי שדיברנו לעיל, הדבר בא לפשט את העקמומיות של לבבות.

ראיתי שהביאו בסוף 'קובץ גליונות' [שלח לך התשפ"ה], בשם הרה"ג קודלצקי שליט"א, בזה"ל, למה האיראנים שולחים טילים בעיקר בלילה, ולא ביום?

תשובה. הטיל לא מוכן על משגר, ומחכה ללחיצת כפתור.

תשמעו דברים מבהילים, שלא ידענו אותם. אני בכל אופן לא ידעתי. וחושבני שרבים אינם יודעים זאת.

אלא הטיל הבליסטי הזה שלהם, ארכו 17 מטר, המשקל כ-7 טון, עם משקל ראש נפץ של 500 ק"ג. תתארו לכם. מבהיל.

אחד מידידנו נר"ו אמר לי, שהנה כאשר המשטרה באו לקחת מנוע שנפל מטיל אחד באיזור שלהם, המנוע מילא את המשאית. רק המנוע. כל המשאית הכילה והספיקה רק בשביל להעביר את המנוע. אהה, איזה גודל מבעית.

וצריך להוציא אותו ולהניחו על משגר, שזאת משימה מורכבת ומסובכת בפני עצמה, בהתחשב בגודל ובמשקל.

לצערנו, מה שנכון – נכון. בתרבות המערב, ישנה הרבה הפקרות, וזהו בודאי דבר שלילי. אבל, זה מה שמחזיק אותם. כל היתר הוא שקר, ולשקר אין קיום. אולי הנקודה הזאת, זהו הניצוץ הקדוש, אשר נתן להם את הכוח. בעוה"ר.

*

צריכים לדעת, מה שכתב ידידנו הר"פ גראדי יצ"ו בספר בחירי סגולה [דף רצ"ה] – הוא מדבר על לפני עשרות שנים [בשנת התשס"ז] – לגבי הגירוש שעשו החות"ים (שנלחמים עכשיו אתנו, בעיקבות איראן) ליהודי צ'צ'דה, שבצפון ארץ תימן.

המורדים החות"ים הצרו צעדיהם, דרשו מהם להשתתף עמם במרד נגד ממשלת תימן, והם לא רצו, ולכן נאלצו לעזוב את מקומם.

שלחו ליהודים מכתב – תראו באיזה סגנון הם מדברים – בזה"ל, אתם שבט היהודים, השחיתות היא דתכם, ואינו רחוק בשלכם, כי תאריכם יעיד בזה, ומציאותכם תעיד.

והרי אנו מעבירים אליכם זאת האזהרה, בעזיבת הארץ מיד. ותדעו, שאין ביכולת אף אחד בארץ הזאת שיועילכם (יגן עליכם). ולא תאחלנה לכם נפשותיכם, או יערימכם אחד מן האנשים, ותעברו על מכתבי זה. ואנחנו ניתן לכם זמן, עשרה ימים. ואם נמצאכם (ר"ל אם נמצאכם יושבים במקומכם) אחריה, תתחרטו.

אֵל כְּבִיר, המוות ל(שונאי) אמריקה, המוות ל(שונאי) ישראל, הקללה על (שונאי) היהודים, הנצחון (להקב"ה) לאסלאם.

שם בהערה 148 הוא כתב זאת כמו שהם אומרים, בלשון ערבית, אֵלֶּלֶה וְאַכְפֵּר, אֱלֻמוֹת ל(אעדא) אִמְרִיקָה, אֱלֻמוֹת ל(אעדא) אִסְרָאֵל, אֱלֻלְעָנָה עֲלָא (אעדא) אֱלִיהוּדָה, אֱלֻנְצֵר (ללסלאם) לִלְאִסְלָאם. [עיין בשיעור מוצש"ק וארא התשפ"ה].

הוא הפך זאת לברכה, המוות 'לשונאי' ישראל וכו'.

ובשנאתם זו, הם ממשיכים גם כיום.

ולגבי 'אנטי ציוניות', אם המדובר לגבי החלק השלילי, אזי בעצם גם זה נכון. מה שלא נותן להם לישון, מה שלא נותן להם מנוחה, זהו העניין שעם ישראל חזר לארצו. התקומה של עם ישראל בזמנינו, זהו דבר שמוציא אותם מדעתם, כי זה מקעקע ושולל אותם, לצד השני. הם מאד קנאים

לדת שלהם, אין להם שכל, והם גם אנשי שקר, לא מעניינת אותם האמת.

הנה למשל כעת כאשר הם ראו את כל מה שקרה, היו צריכים להודות שהדת שלהם היא שקר, כי במציאות הם רואים שאינם מצליחים, ואדרבה, נכשלים. מקבלים מכות קשות והשפלות עצומות.

טוב ש'תפסו' את הנקודה שלהם, כי הם צריכים מוצא של כבוד. כביכול הם עשו משהו. החזירו מכה. כי אחרת, אם משפילים אותם עד הסוף, הם אינם מסוגלים להשלים עם זה, והם ילכו עד טיפת דמם האחרונה, כי הכבוד אצלם זהו הדבר החשוב ביותר.

*

ראיתי בזה דבר נפלא, בספר בנין שלם – שפה ברורה, לידידנו הרה"ג אפרים כהנא הי"ו מזכרון יעקב ת"ו, שהביא [בהקדמת הספר, בדף 25, מאמר 'קנאת ביתך'] בזה"ל, "אבני השפה" של לשה"ק, יסודתם בהררי קודש. אבנים טהורות, אבנים שלמות, אשר רק באמצעותם נבנה "בנין שלם" – עם ישראל לדורותיו.

"טהרא דטיפסא, גליפא בשפוטא" [זוה"ק ח"ג דף רצ"ה ע"ב]. כלומר, טהרת הרצון, חקוקה וניכרת בשפתיים, בדיבור.

המלים מביעות את הפנימיות.

מטבעות הלשון של-אדם, הינן הגילוי החיצוני של אישיותו הפנימית. שגרת לשונו, נובעת מעולמו הפנימי, ומעידה עליו.

שפת דיבורו של-אדם, הינה כמו שפת הים והנהר, קו המעבר בין מהות אחת לזולתה. ואכן חלק הגוף הקרוי "שפתיים", הינו היחיד המגלה כלפי חוץ את רקמת הבשר הפנימית.

כאשר נשלחים המרגלים לתור את הארץ, הינם מתבקשים "וַיָּשְׁבוּ אֶתְּנוּ דְבָר" [דברים א', כ"ב] – כך אמר משה רבינו – ופירש"י "באיזה לשון הם מדברים".

לכאורה דרישה זו תמוהה, שהרי תושבי הארץ מיועדים לברוח מפני בני ישראל, או לקיים בהם "לא תחיה כל נשמה" (וגם המעטים שיהפכו חוטבי עצים ושואבי מים, מסתבר שייאלצו לדבר בשפתינו). א"כ לשם מה עלינו להכיר את שפתם?

מכאן, שדרישה זו, לגלות מהי לשון עמי כנען, לא נועדה להעשיר את ידע השפות של עם

שערי יצחק – השיעור השבועי

ואילו באנגלית, כל ביטוי אישי – כאשר כותבים שם, או מלה [שהיא בתחילת המשפט] – מתחיל באות גדולה – "מי כמוני"... גאווה. צריכים להתחיל באות גדולה.

הפרסים, הם אינם מדברים ערבית, יש להם שפה אחרת הנקראת 'עגמית'. אבל בסך הכל, הם קיבלו את דת האיסלאם. כמו התורכים, למרות שאינם ישמעאלים, הם קיבלו את הדת הזאת. כי בני ישמעאל השליטו את דת המשוגע, בכוח החרב. הם כמובן רוצים לשלוט על כל העולם, אבל לא הצליחו. אולם עכ"פ התקיימה הבטחת השי"ת לאברהם, ונתתיו לגוי גדול [בראשית י"ז, כ'].

על כן, אינני יודע כיצד זה בשפה שלהם, כמה מלים יש להם ל'כבוד'. אולי זה יותר גרוע. אבל, הדבר אינו משנה. בסך הכל, זה קשור לדת של ישמעאל.

וגם תושבי שאר ארצות המדברים ערבית, חוץ מתושבי ערב הסעודית ותימן, כגון תושבי מצרים וסוריה ועיראק וצפון אפריקה, אינם ישמעאלים. אלא שבזמן שכפו עליהם את דת האיסלאם, קיבלו הם גם את השפה הערבית. איתמר].

ברם, לא יעזור להם כלום. כי בסופו של דבר, הם לא יכירו את האמת, ולא יודו. למרות שהם רואים זאת, להיכנע הם אינם מוכנים. הם עוורים. לא איכפת להם. שקר בימינם ובשמאלם. זהו דבר מדהים, כיצד 'פיהם דיבר שוא, וימינם ימין שקר'. אולם בסופו של דבר, כאשר יגיע משיח צדקנו, רק אז הם יכנעו.

הרמב"ם כותב בהלכות מלכים [פרק י"א] בזה"ל, וכשיעמוד המלך המשיח באמת, ויצליח וירום וינשא, מיד הם כולן חוזרין ויודעים ששקר נחלו אבותיהם, ושנביאיהם ואבותיהם הטעום.

אך ורק כאשר יבוא משיח צדקנו, הם יודו על האמת, ויחזרו להיות עבדים שלנו כידוע.

לפני כן, הרמב"ם כותב כך, וכל הדברים האלו של ישוע הנצרי, ושל זה הישמעאלי – המשוגע מחמד – שעמד אחריו, אינן אלא לישר דרך למלך המשיח, ולתקן העולם כולו לעבוד את יי' ביחד. שנאמר, כִּי אֲנִי אֶהְיֶה אֵל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה, לְקָרָא בְּשֵׁם יְיָ, לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד [צפניה ג', ט']. וכבר דיברנו על כך בעבר [בשיעור מוצש"ק בהר התשע"ה, וארא התשפ"א, משפטים התשע"ב, בא ותצוה התשפ"ד].

ישראל, אלא להכיר ע"י כך את מהותם של תושבי הארץ. מתוך ניתוח שפתם, נלמד על עולמם הפנימי, וכך נדע היטב כיצד להתכונן למלחמה נגדם.

אם אתה יודע את השפה שלהם, אזי הינך מכיר את מהותם.

"רוח השפה" של כל עם, הינה העדות הברורה על אפיו האמיתי של-עם, לטוב ולמוטב. עיין בספר "להעיר להורות ולהשכיל" של הרה"ג רבי יונתן שרגא דומב שליט"א, במאמר "כבוד".

בשפה הרוסית, אין מלה מיוחדת ל"פשרה". לא קיימת אצלם בשפתם, המלה 'פשרה'. הם קיצוניים, לכאן או לכאן.

בשפה הערבית, יש למעלה מאלף מלים המתארות "חרב". שמעתם? מלים נרדפות למלה 'חרב'. כי אצלם, הראש שלהם הוא רק במלחמות. כפי שהם אומרים, 'סִיף אֶלְאִסְלָאם', החרב של-אסלאם.

קרוב לששת אלפים מלים נרדפות לגמל. כנראה זה לא בדורות שלנו, אלא בדורות שהשתמשו הם למסעותיהם בגמלים.

כעת תשמעו, לגבי עניין הכבוד. ולמעלה משלושים מלים, המתארות כבוד!

שמע מינה.

הוא ממשיך לגבי שפות נוספות. בגרמנית, אותה מלה המתארת "תם", מתארת אדם רע! (שלכט). אינני יודע, מה טמון בכך. אצלם אדם שהוא תם, זה הכי גרוע. ישנם אנשים תמימים, זהו דבר טוב, אבל אצלם זה שלילי מאד.

חבל שהוא לא הסביר זאת היטב. אבל מה שבטוח שהם לא 'ויעקב איש תם', אלא עָשָׂו הרע.

אנו מכירים סיומת לטינית נפוצה המתארת "הוויה", והיא "איסט" (קומוניסט, אידאליסט, פציפיסט, סוציאליסט, וכד'). מה זה ה'איסט' הזה? והנה בגרמנית, "איסט" פרושו "אכילה". הווה אומר, שהאכילה הינה מהותינו... זהו הבקאדם.

(דוגמאות אלו, ודוגמאות נוספות מובאות בפירושו של הגר"ש הירש עה"ת [בראשית י"א, ל'].)

בלטינית, סתם אדם קרוי ע"ש כח הלחימה שלו, אין לו ערך אישי מעבר להיותו כלי לחימה למלכו.

שאלה מהקהל: למה רק נגד היהודים בארץ ישראל, הם נלחמים?

תשובת מרן שליט"א: כי הם חושבים, שהם באו במקומנו. אנחנו מבחינתם 'מחוקים', הקב"ה כביכול בחר בהם. עם ישראל אבוד, אין להם תקוה. כך גם הנצרים חושבים, כמו הערבים. הנצרים הם יותר מתונים, בפרט כאלה אשר יודעים לכל הפחות את מה שכתוב בתנ"ך, אבל הם – המוסלמים – גם את זאת אינם יודעים. הם מכחישים את הכל. הם אפילו מכחישים, שהיה בית המקדש בירושלם. הכל שלהם. כנראה שהם בליבם יודעים מהי האמת, אבל הם משקרים. חיים בשקר, רוצים לחיות בשקר.

הערה מהקהל: מוכרחים לומר כפי שהרב שליט"א אומר, כי ישנם יהודים שמה באיראן, והם לא הורגים אותם. הם חיים שם. כל הבעיא שלהם, היא ארץ ישראל.

הערה נוספת מהקהל: זהו חלק מן ה'הכשר' שלהם. כי אחרת, כיצד הם יוכלו להילחם ביהודים, אם הם לא יכולים לעזור ליהודים. הם יצאו אנטישמים.

תגובת מרן שליט"א: עוד לפני כן, בכל הדורות סבלנו מהם מרורות. בלי קשר לציונות. הדבר אינו קשור. גם בלי שחזרנו לארץ ישראל, תמיד הם עשו לנו צרות צרורות. רק שעכשיו, הם 'נתפסים' יותר על העניין הזה. כעת הם משתוללים, כי הם רואים את הדבר בצורה מוחשית. כך היה כאשר היינו בשפלות ביניהם, בגלות ביניהם, אולם עכשיו שארץ ישראל מתנשאת, זה בכלל מקעקע את כל יסודותיהם.

לפי זה הבנתי, דבר נוסף.*

בזמנו דיברנו [שיעורי מוצש"ק בראשית ה'תשע"ג, בלק ה'תשע"ו, דרשת חוה"מ סוכות התשע"ט, האזינו-דרשת שבת שובה התשפ"א, בלק התשע"ו, וירא התשפ"ד, יתרו התשפ"ה], לגבי הפסוק [ישעיהו כ"ד, כ"ג] וְחִפְּרָה הַלְבָנָה וּבֹשֶׁת הַחֲמָה, פִּי מִלֶּךְ יִי? צְבָאוֹת בָּהֶר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם. הסברנו בס"ד, כי וְחִפְּרָה הַלְבָנָה היינו בני ישמעאל, אשר מונים ללבנה. הלוח שלהם, הוא לפי הירח. וּבֹשֶׁת הַחֲמָה אלו הנצרים, אשר מונים ללבנה. הלוח שלהם, הוא לפי השמש.

המאמר בעניין הזה, [תחת הכותרת 'מאמר ציון וירושלם'], נדפס באריכות בקונטרס 'עבודת התפילה' – ראש השנה ויום הכיפורים.

שאלנו, למה וְחִפְּרָה הַלְבָנָה, כאשר הכוונה לאלה אשר הולכים לפי לוח הלבנה? כי לפי פשוטו, לכאורה, מה יש ללבנה שהיא תתבייש? אלא הכוונה, לאלה אשר מונים לפי הלבנה. וְחִפְּרָה זה מלשון בושה, אבל זאת איננה סתם בושה. אדם שהוא כ"כ מתבייש, אם הוא לא רוצה שיראו אותו בהשפלתו, אז הוא נכנס בתוך חפירה, מתחפר מתחת האדמה שלא יראו אותו. א"כ למה הערבים יותר? ולמה הם הראשונים?

הסברנו זאת שם באריכות, וכתבנו [באות ד'] בזה"ל, והחרפה הגדולה, תגיע ותבוא לישמעאלים יותר, כנראה מזה שהקדימם הפסוק, וגם מדנקט לגביהם לשון "וְחִפְּרָה" הלבנה. משא"כ לגבי הנצרים נקט "ובושה" החמה.

כי נראָה שְׁחִפְּרָה, גדול מבוֹשָׁה, שמרוב בזיונם ירצו להטמין עצמם "בחפירה" בקרקע לבלתי יראו, כמו שנאמר [ישעיה ב', י'] בוא בַּצֹּר וְהִטְמֵן בַּעֲפָר וכו'.

ובהמשך כתבתי כך, ועוד אפשר לומר טעם נוסף למה לבני ישמעאל תהיה החרפה יותר גדולה, לפי טבעם של בני ישמעאל, שמייחסים חשיבות גדולה לעניין כבודם – אצלם עניין הכבוד הוא העיקר, וכמו שהקדמנו – ומשתוללים ונוקמים יותר מהנצרים, על בזיון המשוגע נביאָם והשפלת דתם, כידוע גם בזמנינו רוב קנאותם.

אם יגיד מישוהו משהו על המשוגע שלהם, אם ישפילו את הדת שלהם, הם קנאים עצומים, ומוכנים להרגו תכף ומיד.

העצמה האדירה של רעש הטילים, היא כעין 'בת-קול' היוצאת מן השמים. השלמה בעניין הב"ק היוצאת בכל יום מהר חורב וכו', ומעשה שהיה באחד אשר שמע כעין בת-קול זו מן השמים, וחזר בזכות כך בתשובה.

בכל אופן, כפי שאמרנו לעיל, הפחד מן העצמה האדירה של-טילים, מה שהיה לנו ב-12 הימים של-מלחמה האחרונה, הדבר בא כדי 'לפשט' עקמומיות שבלב'.

ומצד שני, הקב"ה רוצה שנתחזק עי"ז באמונה בחוש, שהאדם יבין וידע שאין לו על מי להישען, אלא על אבינו שבשמים. כי מצידם, הם חפצים להשמיד ולהרוג את כל היהודים, מנער ועד זקן וגו'. יותר גרוע אפילו, ממה שהיה אז. אבל זהו

שערי יצחק – השיעור השבועי

ומצוות, קרה לאחר שחזר מביקורו ברוסיה, לארץ מולדתו הולנד. היה זה בשנת תרע"ה, בעת מלחמת העולם הראשונה, הזדמן לו במקרה לשמוע בנוכחותו בחצר בית המלכות בהולנד, התבטאות אנטישמית שזעזעה אותו עד עומק נשמתו. והמקרה הזה, עקרו ממש באופן פתאומי, מהעולם שבו גדל והתחנך, והעבירו לעולם אחר לגמרי, לעולמה של תורה ומסורת, לחיק היהדות הזכה והטהורה.

בהיותו בטבעו אדם רגיש ובעל נשמה זכה, לא היה מסוגל לעכל את הדברים, ואז החליט לנתק את כל קשריו עם העבר, על ידי עשיית צעד נמרץ, ולמחוק את כל רעיונותיו הזרים לרוח היהדות אשר היה חי בהם עד עתה, פעל למענם והשפיע עליהם.

ומעשה שהיה כך היה. באזני שמעתי את סיפורו בבית אבא, רבי משה בלויא זצ"ל – כותב בנו הרב ר' עמרם ז"ל:

בהיותו נוכח פעם בישיבת הממשלה ההולנדית, ליד נסיכה אחת שאינה מבני-ברית, השמיעה זו ביטוי אנטישמי כנגד היהודים. ולפתע באופן פתאומי, נדלק הניצוץ במוחו, והמחשבה החלה לנקר בו. ובכן, מה אני? האין אני יהודי?

ניצוץ זה, הדליק את הלהבה, ומִהֶפְכָּה כבירה התחוללה בו.

תגובתו הראשונה היתה, שכתב לאותה נסיכה, כי מאחר שהיא השמיעה ביטוי זה כלפי היהודים, החליט לנתק את כל קשריו עם אותו החוג והסביבה בו בילה כל ימיו.

וגם לאחר שנסיכה זו השיבה לו, שלא התכוונה אליו, לא חזר מהחלטתו הנחושה. 'אם הכוונה ליהודים' – כתב לאותה נסיכה – הרי זה מכון גם אלי.

באותו רגע – היה דה־האן מספר לימים – שמעתי כעין בת־קול הקורא אלי בחזקה: "שובה ישראל! עד ה' אלקיך".

שמו היה, יעקב ישראל. הוא שמע את הב"ק. ורגע זה, היה הרגע המכריע בחייו. רגע אמת, שהפך אותו ממתבולל, שחי חיי טמיעה ורחוק מכל מושג כלשהו של יהדות ומיהודים, אף כי נולד בתור שכזה, לבעל תשובה ששב אל עמו ואלהיו.

חיזוק, שישנה השגחה הפרטית. 'לא תירא מהם'. אמונה חושית. ממשית. לנו ולכל הסובב אותנו. בני ביתנו. צריכים לפחד מן העוונות, ואז א"כ הכל מסודר. אין עוד מלבדו.

*

בזמנו דיברנו [שיעורי מוצש"ק שמות, תרומה, כי תשא, ויקהל, שנת התשפ"ה], בעניין בת־קול היוצאת מהר חורב, אוי להם לבריות. ושאלנו, איפה הב"ק הזאת? מי שמע אותה? אף אחד לא שמע את הקול הזה.

זה איננו קול מפחיד. משא"כ בנדרון דידן, הקול הזה של־פצצות והטילים, זהו כן דבר מפחיד.

ככל הנראה, עד עכשיו היינו חרשים, לא שמענו את הב"ק ההיא, כי היא מדאי עדינה.

הבאנו בזמנו, כי דעת רבים מגדולי ישראל – ונראה כי כך סוגיין דעלמא, אם כי ישנם פירושם אחרים – כי הב"ק שיוצאת מהר חורב, זהו אינו דבר אשר שומעים אותו באזניים, אלא הלב הוא ששומע זאת. 'שמיעת הלב'. האזניים של־לב שומעים את הב"ק.

ראיתי כעת דבר מעניין, לגבי מישהו ידוע בשם יעקב ישראל דדהאן, שהציגונים רצחו אותו, כי העדה החרדית, בזמנו, רצו שישאר שלטון של ערבים וכו'. הדברים ידועים.

הדבר בזכות ידידנו הרב אלון גרטי הי"ו, אשר השאיל לי את הספר 'הקדוש דדהאן'. מובא שם [בפרק ג', דף 18], כיצד הוא חזר בתשובה. הוא הרי כמעט נטמע בין אומות העולם, בהולנד, וחזר בתשובה באופן פתאומי. איך הדבר קרה? הוא אומר בעצמו, שזאת עקב 'בת קול'. זה ממש מתאים, למה שדיברנו.

מובא שם בזה"ל, בשמות הארוכה ברוסיה, התקרב קצת לאחיו היהודים, ואז אז הכיר בחיי היהודים וראה בסבלותם, בהיותם מושפלים ונרדפים יתר על שאר האזרחים.

ומִשְׁחֹזר להולנד, ניצתה בו מחדש זיק היהדות, ונתעוררה בו ביותר הנקודה היהודית הפנימית. או אז החלו להתגנב ללבו הרהורים על שרשיו האמיתיים, והחלה להתחולל אצלו תמורה ממשית ביחסו לעברו היהודי, ועל חזרה למקורות.

לפני כן, הוא לא ידע מה זה יהדות.

אולם הרגע המכריע בחייו, המשבר הקריטי שהפך אותו ממתבולל ליהודי חרדי שומר תורה

בת"קול זו ששמע אז בחצר המלכות, לא נתנה לו מנות. הד"ר דה"האן, פרט לכשרונותיו המיוחדים במינם, היה מחונן ברצון כביר, תקיף בדעתו ושליט ברוחו. מעולם לא נסוג אחור בפני מעצורים, לא נכנע ולא נרגע עד הגיעו למטרתו, ומילוי את השליחות אשר הציב לעצמו.

הוא ניתק את קשריו עם אשתו הנצריה, שכר לו דירה מיוחדת, שינה לגמרי את אורח חייו ברגשי חרטה ותשובה, חיפש ומצא את דרך היהדות, ושב בכל ליבו בתשובה גמורה.

דה"האן החל לקיים את המצוות בכל היקפן ובכל חומרתן, ואכל אז רק במסעדה הולנדית כשרה בשם "פולאק". לעיתים קרובות שיקע עצמו בספרי היהדות שבספריה היהודית "רוזנטאלינה" שבאמסטרדם. מנהל הספריה מר ירמיהו הולסאק, הפך להיות לידידו הקרוב, והוא יצא מגדרו כדי לשרת את המשורר הידוע, העובר לנגד עיניו מהפיכה עזה.

*

ראיתי כי בספר נשמת יונה [שער ד', דף מ"ז], זהו פירוש חשוב על הספר נפש החיים, ששם הגר"ח מואלאזין וצ"ל הזכיר את המאמר הזה, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת וכו', וב'נשמת יונה' [אות ק"ד] הביא את השאלה הזאת ששאלנו, בזה"ל, וכבר הקשו, איזה תועלת יש בבת"קול, אם אף אחד אינו שומע אותה?

ואמרו בזה כמה ביאורים.

א' צדיקי הדור באמת, שומעים בת קול זו. ב' אע"ג דאיהו לא שמע, מְזַלִּיה שמע. ולפעמים מרגיש אדם רוח טהרה שורה עליו ללמוד תורה, והוא משמיעת הבת קול. זאת הדרך העיקרית שאנחנו אמרנו.

ג' כעין זה מסביר הסבא מקלם, כי ההרגשה של חוסר הסיפוק בזמן ביטול תורה, היא השמיעת הבת קול. אם אדם מתבטל, הוא מרגיש לא טוב עם עצמו, הדבר בא מהב"ק.

הוא מציין זאת, כתשובה שלישית. ברם נראה לי, שהתשובה השנייה והשלישית, הן אותו הדבר. היינו הך. הרי זהו רק דבר והיפוכו, זה מתעורר ע"י הב"ק ללמוד תורה, ולזה ישנן נקיפות מצפון בגלל שהוא לא לומד.

ד' בשם מהר"ם אלשיך מפרשים, ש"אוי להם" וכו' היינו כל הצרות שבעולם, ואת זה בודאי שומעים כולם.

ישנן כאן, שלוש-ארבע תשובות.

התשובה הראשונה, לפענ"ד איננה נכונה. לומר ש'צדיקי הדור באמת שומעים ב"ק זו', כנראה זהו דבר שלא היה ולא נברא. אמנם ישנם כאלה שחשבו ככה, זה נכון, אבל כבר סתרנו את דבריהם. הרבה צדיקים, גדולי עולם, מעידים לא כך. כבר הרמ"ק – מה"ר משה קורדובירו, ומהר"ל מפראג, תמחו, מי שומע זאת? וכן מה"ר צדוק הכהן מלובלין, ועוד גדולי עולם. כולם אומרים, שאין ב"ק במציאות. א"כ איך אפשר לומר, שהצדיקים שומעים?

גם בדורנו על הגר"ח קניבסקי, חשבו שהוא אמר כי הוא שומע את הב"ק במוצאי יוה"כ"פ, לַךְ אֲכַל בְּשִׁמְחָה וגו' [קהלת ט', ז'], אבל לא הבינו את מה שהוא מתכוון. בהזדמנות אחרת הוא הסביר זאת בעצמו. השמחה של מוצאי יוה"כ"פ, זאת השמיעה של הב"ק. הארכנו על כך בס"ד במיוחד בנפלאות מתורתך קהלת, גבי הפסוק דלעיל. [ועיין שיעור ליל הושענא רבה, ושיעור מוצש"ק נח, שנת התשפ"ה].

הדבר אינו נכון. אין דבר כזה.

ולגבי התשובה הרביעית, מה שהוא כותב בשם מהר"ם אלשיך, ש"אוי להם" וכו' היינו כל הצרות שבעולם, ואת זה בודאי שומעים כולם, כנראה נפלה כאן טעות. כי זה לא מהר"ם אלשיך, אלא זהו מהר"ר יצחק אברבנאל, אשר מסביר כך בפירושו נחלת אבות על מסכת אבות [דף 370], [על המשנה הזאת, 'אמר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב וכו'].

וזה לשונו שם, והנה, רבי יהושע בן לוי, היה מגדולי תלמידי רבינו הקדוש. שהרי בפרק הנושא [כתובות דף ק"ג ע"ב] אמרו, שרְבִי צִוִּה בשעת פטירתו, חנינא בר חמא ישב בראש. ובפרקא דחסידי [תענית דף כד:] אמרו, דרבי חנינא בר חמא גזר תעניתא, ולא אתא מיטרא. אמרו ליה, והא רבי יהושע בן לוי גזר תעניתא, ואתא מיטרא. והשיב, הא אנא, והא בר ליואי. רוצה לומר, שאף על פי שהיו חברים, היה רבי יהושע בן לוי חסיד וגדול ממנו.

והיו דברים אלו של רבי יהושע, להגיד, שבלבולי העולם בחלאים ומגפות, שנות בצורת ומלחמות, ושאר הרעות והחרבנות, כולם נמשכים להעדר התורה מבין בני אדם.

שערי יצחק – השיעור השבועי

צריכים להרגיש טוב מאד אחרי זה, ב"ה שעכשיו אנחנו זכים וטהורים, כמה ב"ה התנקינו, כמה הרשימות השחורות שלנו נמחקו. נקדעו שטרי חובותינו, ורוע גזר דיננו.

זהו כמו אחרי יוהכ"פ. אבל היצר הרע עושה, בדיוק ההיפך. כי בעצם, אחרי יוהכ"פ צריכים להרגיש חיזוק. וגם בנד"ד, צריכים להרגיש חיזוק עצום.

אם לא מתבוננים, זה לא נותן תוצאות. חייבים לחשוב על כך, ולהבין את זאת. כי אחרת, הפסדנו הרבה מן התועלת.

שאלה מהקהל: גם אזעקות לבדן, הפחידו את האנשים. האם גם זה נחשב?

תשובת מרן שליט"א: נכון. יפה מאד. גם האזעקה לבדה. א"כ הינך מוסיף לנו לרשימה, עוד 'פחד מות'. הכפלת לנו את הסכום. כמה אזעקות, ופעמים רבות אחת אחרי השנייה.

ברוך ה', מן הבחינה הזאת, צריכים לשמוח הרבה. אבל יש לדעת, שעכשיו ישנה עלינו תביעה ודרישה יותר. כעת שאנחנו במצב כזה, יותר מאחרי יוהכ"פ.

*

שימח אותי במיוחד, ידידנו הרה"ג חיים לוי הי"ו מארצה"ב – כי אני אמרתי זאת מסברא, כי 'פחד מות' זה כנראה נחשב מות, והבאתי משהו הדומה לכך, אולם הוא מצא והביא מקורות מפורשים לכך – במכתבו ששלח אלי בזה"ל, לק"י ער"ח תמוז ה'תשפ"ה ב'של"ו.

לכבוד מו"ר הגר"י רצאבי שליט"א.

מו"ר אמר בשיעורו האחרון: "פחד מוות, כנראה נחשב כמוות, שאם יש לאדם ח"ו עוון מיתה, זה מכפר לו". וציין מו"ר מקור דומה לזה מספר חמדת ימים. הובא גם בספר בן יהודע במס' שבת (דף פט:).

ברצוני לציין מקור קדום לכך, מספר שע"ת לרבנו יונה (שער ד' אות כ') וז"ל, ואם נהרג והתודה לפני מותו, מעת שנפלו עליו אימת מוות יש לו כפרה, ונחשב ההורגו כשופך דם נקי וחסיד. עכ"ל.

ומתבאר לדברי רבנו יונה קולא וחומרא.

הקולא, שלא עצם המיתה מכפרת, אלא האימה הגדולה שנופלת על האדם, כאשר הוא רואה שעומד ליהרג, היא המכפרת.

ולכן אמר, שבכל יום ויום 'כאילו' בת קול יוצאת מהר חורב, שבו ניתנה התורה האלהית, ואותו קול מכריז ומפרש, שהאוי והרעות כולם שיבואו על הבריות, ימשך אליהם מעלבונה של תורה. רוצה לומר, מסיבת העלבון שעולבין את התורה. שכאשר מניחין אותה מקופלת בזוית הבית, ככלי אין חפץ בו, ואין אדם עוסק בה, הוא עלבון גדול לתורה. ושהוא סיבה ראשונה, לצרות ישראל ורעותיהם. והנה אמר "מהר חורב", ולא מהר סיני, לפי שכאשר ישראל אינם עוסקים בתורה נעשה 'הר סיני' – חורב וציון.

לפ"ז הפירוש, שזה 'כאילו' יוצאת ב"ק.

והוא כותב בסוף, זהו הדרך אשר דרכו בו המפרשים בזה המאמר.

ואכן אנחנו רואים בכמה ספרים, עכ"פ דברים דומים כאלה. כגון במדרש שמואל, למהר"ר שמואל אוזידא, שכתב בזה"ל, אפשר לומר שהעניין הוא דרך משל, לפי שהתורה ניתנה בהר חורב, שהוא הר סיני, ושם נשבעו כל ישראל לעסוק בה יומם ולילה. א"כ כשישראל אינם עוסקים בתורה, צריך שיחשוב 'כאילו' הר חורב בעצמו מכריז ואומר, אוי להם לבריות מעולבונה של-תורה.

גם החפץ חיים זצ"ל מסביר כך, בספרו חומת הדת [פרק י"ב, דף ט"ו ע"ב] וז"ל, 'כאילו' יוצא קול נורא עלינו, שמכרזת ואומרת אוי להם לבריות וכו'.

דהיינו, הרי הקב"ה בכבודו ובעצמו נתן את התורה, ואתה מתרשל? א"כ, תחשוב כאילו. הרבה מפרשים ככה.

בכל אופן, כעת הקב"ה לא עושה איתנו 'כאילו', ולא רק ללב, אלא הקב"ה השמיע לנו באזניים, חזק מאד.

השלמה בעניין פחד מות שנחשב כאילו מות, מקורות מפורשים לדבר, וא"כ כעת לאחר המלחמה עלינו לקבל חיזוק מכך.

ואמרנו בס"ד בשיעור הקודם, כי 'פחד מות' נחשב כאילו מות. דהיינו, אם ח"ו היה בידינו עון מיתה, אזי ב"ה הוא נתכפר לנו. אינני יודע, כמה קולות כאלה היו? שנים עשרה ימים, כמה וכמה קולות כאלה מפחידים. א"כ אולי ברוך ה', נפטרנו מעשרים-שלושים. כל פחד מות, הוא כמו מות.

והחומרא, שהכפרה דוקא חלה לאדם שיודע שעומד למות, אבל אדם המת מתוך שנתו, או שנהרג מאחריו וכדו', אין המיתה מכפרת.

זהו חידוש גדול, שכתב רבינו יונה. אדם שהוא עומד למות, או ליהרג, ובא מישוהו והורג אותו לפני כן, כיון שהוא כבר חזר בתשובה והתוודה, אזי הדבר נחשב שהוא הורג אדם צדיק וחסיד. עוד מעט נראה בעזרתו יתברך את דבריו בפנים.

הדבר כתוב כאן במפורש. פחד מות, זה נחשב כאילו שהוא כבר מת.

וכע"ז תמצא בספר המאירי (מכות דף י"א ע"ב) – וזהו ג"כ חידוש גדול – שביאר הטעם, שהמחוייב גלות שנגמר דינו, ומת הכה"ג אחר גמר דין, שאינו גולה.

אדם רוצח בשגגה, שנגמר דינו. הרי רק 'אחרי מות הכהן הגדול', הוא חוזר מעיר מקלט. אם עדיין לא נגמר הדין, אזי הוא חייב לגלות. אבל אם כבר נגמר הדין, אזי הוא פטור. כי המיתה של הכה"ג, פוטרת אותו מללכת לעיר מקלט.

מהו הפשט בכך? בגמ' שם, כתובות כמה מלים, לא ניכנס לזה כעת, אבל המאירי מסביר זאת. תשמעו חידוש עצום.

אומר המאירי, הרי כעת כבר נגמר הדין. לפני כן, הוא לא ידע מה יפסקו. אולם לאחר שנגמר הדין, ופסקו שהוא חייב גלות, ב'ראש שלו' הוא כבר שמה, גלה. הדמיון הזה עושה, שהוא כבר קיבל את העונש הזה. כיון שכבר היתה אצלו החלטה כזאת. הוא מצייר לו בדמיונו, שהוא כבר שם.

וז"ל המאירי שם, מפני שמתוך שנחקק בדימונו גלותו, גרם לו להיכנע. עד שבכניעתו, נתכפר לו במיתה הכה"ג.

מוסיף הר"ח לוי במכתבו, וכ"ה בספר תולדות יעקב (קניבסקי עמ' רי"ג) שיוצאים ידי כפרת עונות בפחד בלבד, והביא מקור לזה מברכות (דף נה). חלמא בישא עציבותיה מסתייה, ופרש"י דיו עצבוננו, מה שאדם מתעצב עליו, מבטל את החלום. וע"ע בספר נחלת שדה (שמות עמ' קכב אות ע') שהביא כמה מעשיות בזה.

עימך הסליחה,

תלמידך הקטן חיב"א מני"ו.

ירבו כמותו בישראל.

*

לשון רבינו יונה בשערי תשובה [שם] הוא כדלקמן, אמרו זכרונם לברכה [יומא דף פו.], כי מי שיש

בידו חילול השם, תשובה ויום הכיפורים ויסורין תולין, ומיתה ממרקת. לפי שהמיתה ממרקת כל חטא, אחרי התשובה המעולה.

ואם נהרג והתודה לפני מותו, מעת שנפלו עליו אימות מות, יש לו כפרה. ונחשב ההורג, כשופך דם נקי וחסיד, שנאמר [תהלים ע"ט, ב'] בשר חסידיך לחיתו ארץ. ואמרו זכרונם לברכה [מדרש תהלים, ע"ט] כי זה נאמר גם על הרשעים שבהם, שנאמר עליהם [ירמיה ה', ח'] סוסים מיוזנים משכים היו. בירושלם היו רשעים גדולים, אנשים שהיו בעלי עבירה בצורה איומה, שרדפו אחרי התאוות וכו'.

כי נחשבו כחסידים, לפי שנעשה בהם הדין, כמו שכתוב [דברים כ"ה, ג'] ונקלה אחיך לעיניך. כיון שלקה, הרי הוא כאחיק.

רבינו יונה כותב במפורש, כי אם לפני מותו נפלה עליו אימת מות, אזי אם מישוהו הורג אותו, הוא נחשב לא סתם שופך דם, אלא 'כשופך דם נקי וחסיד'. האדם הזה, זך מן העבירות. חסיד.

מדברים ודנים על עניין זה, הרבה מפרשים, ואכמ"ל.

שאלה מהקהל: היה כזה סיפור עם האר"י ז"ל, שהיה חוטא אחד שהוא הכניס לו בתוך פיו דבש וכו'.

תשובת מרן שליט"א: הבאנו בשיעור הקודם את הדוגמא הזאת, אמרנו שהדבר דומה. ליתר דיוק, לא הבאנו את הסיפור על רבינו האר"י ז"ל, אלא על מהר"ר משה די ליאון, שזכה לפרסם את ספר הזוה"ק בעולם. כי זה מובא שם בספר חמדת ימים, בפרק אחר. סיפור דומה מאד. הגר"ח בבן יהוידע מביא זאת גם בשבת דף פ"ט ע"ב.

אבל אמרתי אז, כי זהו רק 'כעין', כי שם הוא חשב כי אכן הוא עומד למות ממש. הוא היה בטוח, לא היה לו ספק, הדבר היה מוחלט אצלו. הרי כאשר הוא הביא לו דבש, הוא צעק, 'למה רימיתני?' אבל בנ"ד, לגבי פחד מות, רק חוששים שמא ימותו. ממילא ישנו קצת חילוק, גם לעניינינו.

בספר אור אברהם [על מגילת אסתר, דף כ"ח-כ"ט] ג"כ האריך על כך, הוא מביא את דברי רבינו יונה הנז"ל, ואת דברי הגר"א לגבי גזירת אחשוורוש, בעניין הפסוק [אסתר ד ג] אֵבֶל גָּדוֹל לַיהוּדִים.

לכאורה, על מי 'אֵבֶל'? מי מת?

שערי יצחק – השיעור השבועי

ועת שלום'. עת מלחמה, זהו מה שהיה בעבר. והעת האחרונה, היא 'עת שלום'. משמע, שהם ימות המשיח.

ולכאורה לא יתכן לומר כי עת למות אולי זה הבל, שהרי יש מחלוקת באיזה גיל נהרג. ולדעת המרבים היה בן מאה, עיין סדר הדורות, ונמצא שנהרג בתקופה של עת ללדת. אלא אם כן נאמר שאין לחלק את עשרים ושמונה העתים במניינים שווים. ונמצא אם כן לדעת הסוברים שהבל חי חמשים יום, היתה התקופה של עת ללדת פחות מחמשים יום. איתמר.

וכך אכן מובא לקמן, ד"ה והיצעתי. ונרחיב עוד בשיעור נוסף, בשם מהר"ש מלכו, באגרתו הנק' חית קנה. יב"ן.

באים ועושים חשבון, מתי זה?

החידוש דלקמן, נדפס בשם הגה"צ אליהו לאפיאן זצ"ל, המשגיח דישיבת כפר חסידים, זכיתי להכיר אותו בסוף ימיו, כשהוא היה כבר בעיקוק"ת ירושלם תובב"א.

העלו זאת בספרו לב אליהו [בפרשת בשלח], והביא את העניין ג"כ בספר אמרי ישראל [דף ת"י] – אלו שיחות מוסר של הרה"ג מתתיהו חיים סלומון זצ"ל, המשגיח דישיבת ליקווד – אשר כותב כי הוא שמע זאת מהגר"א לאפיאן, ושהוא הוסיף לו בזה עוד דברים בעל-פה.

מובא שם בזה"ל, שלמה המלך אמר [קהלת ג', ב'-ח'], עת ללדת וגו', כ"ח עת – עתים – נאמר, וביאר הגאון מווילנא, על מה שמנה שלמה המלך ע"ה [קהלת פ"ג] עשרים ושמונה עתים, עת ללדת ועת למות, עת לטעת ועת לעקור נטוע וכו', שהם עשרים ושמונה תקופות בעולם – מתחילת הבריאה עד סופה – שראה שלמה ברוח הקודש. וכתב הגר"א כבר בזמנו, שאנו בתקופת העשרים ושבע, היא תקופה של עת מלחמה.

והנה דברי הגר"א צריכים ביאור, דהלא היו הרבה מלחמות קודם זמן הגר"א.

ושמעתי מהגר"ר אליהו לאפיאן זצ"ל, שביאר את כוונת דברי הגר"א, שעד ימיו היו מלך ומדינה אחת כנגד מלך אחר, ומשא"כ מימיו והלאה שהיה מלחמת העולם, שכל העולם היה עסוק בעסק המלחמה.

אמנם בכל הדורות היו מלחמות, אולם מלחמות עולם זהו כבר משהו אחר. כל העולם היה סביב המלחמה. זה לא מלך אחד כנגד מלך אחר, משהו צדדי כזה, אלא מלחמת עולם.

כתב שם הגר"א ז"ל וז"ל, פירוש, היה אבל כמו על מת, מפני שהיו כמו שכבר מתו, מפני שראו תוקף גזירת המלך עכ"ל. הרגישו כאילו כבר מתו. כבר התחילו להתאבל.

ועל כך הוא אומר, הרי נראה מבואר מזה, דכל מי שמאיים על חבירו להרגו ובידו לעשות כן, הרי מחמת פחד המיתה, כבר יש בזה מעין מיתה ממש, ושפיר יש כאן גם מעין כפרת המיתה עצמה.

וכן מצאתי כעין זה ברבינו בחיי [סוף פרשת מקץ], דאיירי התם בעניין עשרה הרוגי מלכות, דהיו כפרה על מכירת יוסף.

והביא שם – רבינו בחיי – בשם פרקי היכלות, דבאמת לא נהרגו הני עשרה צדיקים, אלא דהיה בזה נס, והיינו דהוחלפו באחרים שהיו נראים כמותם, והם עצמם לא נהרגו. וכתב שם רבינו בחיי בין דבריו וז"ל, ושמעתי בזה, כי כשם שהוחלף יצחק בא"ל, והוקבע לו שכר כאילו הוקרב, וכאילו עפרו צבור על גבי המזבח, כן הוחלפו חכמי ישראל באחרים. וכיון שטעמו טעם מיתה במה שנתפשו ונגמר דינם לכך, הם קיבלו ענשם והרי זה כאילו נהרגו עכ"ל יעו"ש.

כיון שזהו מה שהיה אמור להיות. ומה שהדבר לא נעשה בפועל, זה לא משנה.

והרי זה כעין מש"כ רבינו יונה הנ"ל, דע"י פחד המיתה בלבד, הרי יש כבר בזה כפרה כעין המיתה ממש וכמש"נ.

חידוש בשם הגר"א על הפסוקים [קהלת פרק ג'] לכל זמן ועת לכל חפץ וגו', עת מלחמה ועת שלום. כי כ"ח העתים הללו, הם מתחילת העולם ועד סופו.

שלמה המלך ע"ה כתב בספר קהלת [פרק ג'], לכל זמן. ועת לכל חפץ, תחת השמים. עת ללדת, ועת למות. עת לטעת, ועת לעקור נטוע. וכו', עשרים ושמונה עתים, עד עת לאהב, ועת לשנא. עת מלחמה, ועת שלום.

אומרים בשם הגר"א חידוש עצום, לגבי כ"ח העתים הללו, כי הם מתחילת העולם ועד סופו, כסדר.

כנראה מובן, כי 'עת ללדת' היינו, שהעולם נולד. כדאמרי' היום הרת עולם. בריאת העולם. ו'עת למות', אינני יודע מי מת אז, אולי הבל, או משהו אחר שמת. בכל אופן, הסוף הוא, 'עת מלחמה,

ורבי אליהו דייק זאת מהפסוקים בקהלת, שבכל העת כתוב עם האות למ"ד, וכגון ללדת, לבכות, לקרוע, או לעשות איזה פעולה. מלבד השנים האחרונות, שבהן אין האות למ"ד. והשנים האחרונות הם, 'עת מלחמה ועת שלום'. וגם 'עת ספוד ועת רקוד'.

והביאור הוא, שבכולם אפשר לעשות את הדבר הזה, מפני שהזמן הוא לזה. משא"כ בעת מלחמה, שהפירוש הוא, שהעת הוא בעצם זמן של מלחמה, או שהעת הוא בעצם זמן של שלום. אין פירושו שאפשר אז לעשות זאת, אלא שהעת הזאת היא בעצם זמן של מלחמה, או של שלום. הוא דייק זאת, מכך שאין את האות למ"ד, למלחמה, וכן 'לשלום'. כמו 'ללדת'.

[במקום עת למלחמה, צ"ל עת להילחם, כמו השאר. ואפילו באותן שאין בהן למ"ד, הכוונה כך. כגון עת ספוד, לא אמר עת הספד, אלא עת ספוד, ר"ל עת להספיד. איתמר].

על כך הוא – בעל הספר אמרי ישראל – שואל [למטה שם בהערה ב'] בזה"ל, ולכאורה יש להעיר בזה, שלפי דברי הגר"א שיש כ"ח תקופות, וא"כ יוצא שכל תקופה היא בערך 205 שנים, ולפי זה יוצא ש'עת שלום' יהיה בשנת התשצ"ה (2035) לספירה למניינם).

ועוד, דלפ"ז יוצא ש'עת מלחמה', החל בשנת התקצ"ז (1830 למניינם), ושהוא שנים רבות לאחר פטירת הגר"א. ואם כן, הכיצד אמר הגר"א על התקופה שחי, שהיא תקופת עת מלחמה? ועוד, דאי נימא כחשבון הנ"ל, אם כן יוצא איפוא ש'עת שלום' הוא רק שנת התשצ"ה, נמצא שהמשיח לא יבוא לפי הגר"א עד הזמן ההוא, ולא יהיה בקרוב בימינו.

והיצעתי את דברי לפני המשגיח שליט"א, והשיבני, מי אומר שכל תקופה היא שווה? אולי יש תקופות ארוכות, ויש תקופות קצרות. ואי נימא כך, אם כן שפיר יש לומר שהמשיח יבוא היום. עד כאן תשובתו, וכן יהי רצון.

הוא אומר, כי אין הכרח שכ"ח העתים יתחלקו בקביעות, 205 שנים לכל עת. אלא יכול להיות, שהאחד הוא למשל 100 שנים, והאחר 500 שנים. מי אמר כי כל עת, חייב להיות בדיוק באותו היחס?

זאת תשובתו. אינני יודע, האם זאת תשובה. זאת דחיה.

*

חיפשתי את מקור העניין הזה, ולא מצאתי. מי שימצא ויודיענו, ברוך יהיה.

מה שכן, מצאתי דבר אחר שאמר הגר"א, הדבר מובא בספר שנות אליהו על מסכת ברכות, לקראת סוף המסכת, שם מובא העניין של 'עת לעשות לי"י הפרו תורתך'. נראה שהגר"ר אליהו לאפיאן לא ראה זאת. כי מה שהוא שאל, למה לא כתובה האות למ"ד, הגר"א שם עונה על כך. אמנם זאת איננה סתירה, כי בהחלט יכולות להיות תשובות אחרות, הרי זאת דרך שונה לגמרי. אבל לכל הפחות הוא היה צריך לציין זאת.

הגר"א כתב שם בזה"ל, כ"ח עתים נאמרו בקהלת, וחשיב כל העתים בלמ"ד, עת ללדת ועת למות. רק חמשה עתים, לא כתוב בהן למ"ד. עת ספוד ועת רקוד, עת כנוס אבנים, עת מלחמה ועת שלום.

ש"מ כי כבר הגר"א בעצמו עמד על כך. והוא – הגר"א – אומר דבר מעניין. הסיבה שלא כתובה למ"ד, כי למ"ד זהו לשון לימוד. היכן שפטור מן הלימוד, אין למ"ד.

כך הוא כותב, 'עת ספוד', הוא מי שמת לו מת, אז נקרא הספד, שמודיע צערו לרבים. ו'רקוד' נקרא בעת נישואין, שמרקדין לפני הכלה, כמאמר 'כיצד מרקדין לפני הכלה' [כתובות דף טז:].

לכך לא כתיב למ"ד בספוד ורקוד, שאות למ"ד הוא לימוד. ואיתא במתניתין, מי שמתו מוטל לפניו, פטור מקרית שמע ומן התפילה ומן התפילין, ומכל מצוות האמורות בתורה [ברכות דף יז:], ואסור גם כן בתלמוד תורה.

וחתן גם כן פטור מקרית שמע, ואיתא במסכת סוכה [דף כה:] ת"ר חתן וכו' פטורין מן התפילה ומן התפילין וכו'. לכך לא כתוב למ"ד, בספוד ורקוד. לומר לך, שמבטלים תורה לל"וית המת, ולשמח חתן וכלה. וכו'.

'עת מלחמה', לא נאמר בה למ"ד, שבעת מלחמה אינו צריך ללמוד, דאיתא במגילה [דף ג.] אמש ביטלתם תמיד של בין הערבים, ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה. ופירש רש"י, 'ועכשיו, שהוא לילה, היה לכם לעסוק בתורה, שהרי אינכם נלחמים בלילה'. אלמא בשעת מלחמה, אינו צריך ללמוד.

שערי יצחק – השיעור השבועי

וישנו את 'אחישנה', שזה יכול להיות גם לפני אלף שנה, או חמש מאות שנה. כאן בקהלת, עת שלום, המדובר הוא לגבי 'בעתה'. מתי הוא הזמן, שחייב המשיח לבוא. על כך מדברים. אם כן, מהי הקושיא בכלל?

שנית, הרי יש את משיח בן יוסף, ויש את משיח בן דוד. וכתוב לגבי משיח בן יוסף, שהוא ייהרג במלחמה. א"כ, כן תהיה מלחמה. זהו עדיין אינו עת שלום.

ויתירה מכך, גם לגבי משיח בן דוד, למה זה לא עת שלום? הרי הרמב"ם כתב [בפרק י"א מלכות מלכים הלכה ד'] בזה"ל, המשיח ילחם מלחמות השם, וינצח כל האומות שסביביו. א"כ כאשר יבוא המשיח, זהו איננו 'עת שלום', כי תהיינה מלחמות. ובפרק י"ב הלכה ד', כתב הרמב"ם כי נראה מהכתובים ומהמקראות, שמתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג.

לא מובן כאן העניין במדויק.

מכל מקום, יש לנו כאן בסה"כ בשורה טובה, לגבי העניין הזה.

ידידנו הרב יואב מהאצרי הי"ו מהעיר עמנואל ת"ו – אגב שהוא מגיה את השיעורים – כתב אלי בזה"ל, לגבי ימות המשיח, מלחמה, שלום, שמעתי מהרב ברוך רוזנבלום שליט"א – זהו הדרשן המפורסם – שבי"ז סיון התשפ"ה, תמה עת מלחמה, והתחילה עת שלום עד סוף 6000 שנה.

כיצד הוא הדבר? הרי בדיוק בתאריך י"ז בסיון, החלה המלחמה עם איראן. באותו היום. ביום ששי. והוא קורא לכך, 'עת שלום'. אולי לפי ההמשך, הדבר יהיה מובן.

כי הביא (בשם הגר"א) שימות עולם 6000 שנה מתחלקים ל-28 עתים שבקהלת, וכל עת יותר מ-214 שנים.

אבל כנראה שטעה – כך כותב הרב יואב הי"ו – ולפי מה שחישבתי במחשבון 'עת שלום' (ה-28) יחל בעזה"ת בי"ז בסיון התשפ"ו. בשעה 3 בלילה, 25 דקות, 42857 חלקי שנייה.

יישר חיליה לאורייתא.

הנני רק מביא זאת בפניכם, כי איננו יודעים לקראת מה אנחנו הולכים, ומה ילד יום.

[בלג"ד בשיעור נוסף, נרחיב עוד בעניין כ"ח עתים דלעיל].

'עת שלום', לא נאמר בה למ"ד, שהרי 'התקינו' שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם, שנאמר והנה בועז וכו', ואומר עת לעשות לה' הפרו תורתך' [ברכות דף נד.]. היינו, דמשום שלום מותר להפר את התורה, כלומר שיהא שואל בשם. לכך לא כתיב למ"ד.

זהו מהלך אחר, שהגר"א לאפיאן אומר בשם הגר"א.

כנראה, אינני יודע בבירור, אולי מה שאמר הגר"א לאפיאן, זאת היתה שמועה בע"פ, אשר איננה כתובה בספרים. הדבר צריך עיון.

עכ"פ הוא עונה על כך, כי המדובר לגבי 'מלחמות עולם'. כמדומה כי בתקופה שלאחר הגר"א, עדיין לא התחילו מלחמות עולם. הדבר היה יותר מאוחר. אבל אולי מה שהיה עם נפוליאון, זה כבר נחשב מלחמת עולם, כי אלו היו מלחמות כלליות, והן אכן התחילו אחרי הגר"א.

שאלה שנייה שהוא שואל, איך יכול להיות שבזמן הגר"א, זאת כבר 'עת מלחמה'? הרי זה בשנת התק"צ, שזה הרבה שנים אחרי פטירת הגר"א?

ברם, במחילה מכבוד תורתו, ישנה כאן טעות בחשבונו. הוא לא חישוב נכון. זה לא 205 שנים, אלא 215 שנים. יותר מדויק, 214.2857 שנים. נגיד בערך 215 שנים. אינני יודע, כיצד הוא טעה והתבלבל בהפרש של 10 שנים?

ואם-כן, זאת כבר איננה קושיא. כי הגר"א נפטר בשנת התקנ"ח, נמצא א"כ שזה 12 שנה אחריו. לא הרבה. וכנראה הדברים נאמרו בע"פ, מה שהוא אומר כי הגר"א כתב כבר בזמנו, שאנו בתקופת העשרים ושבע, היא תקופה של עת מלחמה. אולי זה לא בדיוק 'בזמנו', אלא קרוב לזמנו. מפני שהדברים לא היו כתובים, לא ידעו את החשבון המדויק. אי אפשר לתפוס אותם, על הדיוק.

אולם לגבי שאלתנו השלישית, שא"כ נמצא כי 'עת שלום' זה בשנת התשצ"ה, וכי עד אז לא יבוא המשיח? כך הוא שואל.

ישנן כאן, כמה תמיהות.

ראשית, הרי קובעים פה זמן של 'עת שלום', שזהו ימות המשיח. אולם לכאורה, הרי אנו מאמינים בני מאמינים שהמשיח יכול לבוא בכל יום? וכי הגר"א חלילה לא ציפה לגאולה? הרי כל יום, 'אצפה לו בכל יום שיבוא'. אלא ישנו את הזמן של 'בעתה',

בציון, או איזה 'קידוש' בשבת בבתי כנסיות, על מיעוט הנפגעים מטילים רבי עצמה, שהתחזיות היו קודרות.

כמה נפגעו? בודדים. וחלקם היו גויים. ח"ו היו יכולים להיות אלפי הרגים, רח"ל.

ובכלל, שהשי"ת גרם לכך שיכו את אויבינו מכות קשות.

הצד שכן, ברור.

הצד שלא לעשות הכרזה מיוחדת, הוא שלא יגרם האדרה לצבא וכו' – שמא יתחילו לשבח את הצבא – כידוע כהוראת הגרי"ז מבריסק, המובא בספר הרב מבריסק, אחר מלחמת ששת הימים.

אשמח לשמוע דעת הדר"ג בזה.

בברכה, שמריהו יונה.

עניתי לו כך, נראה לי שכן, כגון קידוש, והלל הגדול (עיי' במשנה ספ"ג דתענית). ולהדגיש, שמבחינת הצבא היו טעיות רבות וסיכונים, ורק יד ה' עשתה כל זאת היא נפלאה בעינינו.

כדי שלא יהיו טעיות, כוחי ועוצם ידי וגו', להדגיש בדרשות כי הקב"ה רק משתמש באנשי הצבא. כמו המשל הידוע ב'הגא' המדומה.

מישהו נכנס לרכב מסויים, והתפלא לראות שישנם שני 'הגאים'. שאל את בעל הרכב, מה זה? ענה לו, שיש לו ילד כשרוני ובעל מרץ גדול, שרוצה שהוא יכוין את ההגה. עשיתי למענו הגא נוסף מדומה, וכשאנחנו נוסעים, ואני פונה ימינה או שמאלה וכו', הוא חושב שהוא עשה זאת... מבחינתם, הם יכולים להיכשל, ולהכניס להרבה סכנות.

כך עשינו כאן בבית המדרש פעו"צ, בליל שבת קודש, לקראת סוף התפילה. אמרנו הלל הגדול בעמידה, ובנעימה יתירה, אחד אמר 'הודו לי' כי טוב', וכל הקהל ענו 'כי לעולם חסדו'. כמו בליל הסדר. 'למכה מלכים גדולים', ג' פעמים. וכן 'הודו לאל השמים' ג"פ.

אפשר לומר גם את המזמור אודה י"י בכל לבב, הללריה והללריה, כמו שעושים בחתונה, בסגנון שמח.

חושבני כי כדאי לעשות כך, ולתקן את דרכינו. השם ברוך הוא למען חסדו, יישר דרכינו.

דבר נוסף שצריכים לדעת, מ"ש בספר דעה חכמה לנפשך [שיחות קודש התשע"א, דף י"ד] בזה"ל, אמרו רבותינו זכרונם לברכה [עיי' מגילה דף י"ז ע"ב], כי המלחמה היא בבחי' אתחלתא דגאולה, וכל מלחמה היא ראייה שכבר מאיר האור של משיח בן יוסף בעולם. אך ישנן כמה מדרגות, במשיח בן יוסף.

הדרגא הראשונה, הוא כח של-צדיקים שלוחמים לגלות אור גילוי אלהות בעולם, כי בסופו של דבר צריך לרחמים, שתהיה המלחמה בדרכי נועם ושלוש. ויש קבלה מהגר"א, וכן מהבעש"ט, שכשמאיר אורו של דוד, אזי המלחמה היא בדרכי שלום.

והעצה לזה הוא, לימוד הש"ס. ללמוד גמרא. שקלא וטריא וכו'.

כידוע שהרה"ק מבלאזיב – כשהיה עת מלחמה – התמיד מאד בלימוד קצות ונתיבות. דהיינו, ספר קצות החושן, וספר נתיבות המשפט.

ושאלוהו, מה זאת? מה קרה? וכי עכשיו זה הזמן, ללמוד זאת?

וענה – תשמעו דבר מעניין – כי כל מלחמה שיש בעולם, נשתלשל משורש העליון במלחמתה של-תורה. ואם אין מתעסקין במלחמתה של-תורה, נתעורר מלחמה אחרת. ותלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, ע"י שעוסקים במלחמתה של-תורה.

לפי זה, לא רק סתם הזכות של לימוד תורה, זה מגן ומציל, מגנא ומצלא, אלא שלוקחים את כוח המלחמה אל המקום האמיתי, מלחמתה של-תורה, שהיא מבטלת את המלחמות הגשמיות בעולמנו פה.

אלו דברים נסתרים, אבל לכל הפחות שנדע את זאת.

צריכים לעשות כיום הודאה מיוחדת, על הנסים הרבים שנעשו לעם היושב בציון.

ידידנו הרה"ג שמריהו יונה הי"ו, שלח אלי שאלה בזה"ל, לכבוד מוריני ורבינו המאלפנו דעת וכל מדה נכונה.

האם ראוי להורות לרבים לעשות איזה הודאה מיוחדת על הנסים הרבים שנעשו לעם היושב

שערי יצחק – השיעור השבועי

היאך יתכן בכנס שכזה ל'בני תורה' כפי שהגדירוהו, שבו שעירים ירקדו עם שירי תועבה בחלל.

וכששבתי הרמתה, כי שם ביתי, לא שקטתי, והישגתי מחשב עם סינון, וחיפשתי את ההופעה שהיתה באותו יום, וכך מצאתי את אחד מהשירים הבעייתיים שהוא שר. וכן הישגתי את הספר של הנ"ל עם שיריו והתרגומים של-מלים, וצילמתי את פירוש המלות עם קטע של ההופעה, ושלחתי אותו לחה"כ הנ"ל מהמארגנים, וא"ל היאך יעשו הנבלה הזאת בישראל, להחטיא את בחורי ישראל ובני התורה.

זה מלבד מה ששלחתי לו, היאך בכנס של בני תורה, מביאים זמר החובש כיפה סרוגה? כיצד הדבר מסתדר עם ההשקפה הצרופה, ומעלים אותו על הבמה, בשעה שאמור להיות איסור הבמות לאנשים כאלו, בכנסים של המחנה החרדי. והוא בבחינת, וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחוים להמן.

ויאמר לשבח, שוישמע האיש וילפת, ונעשה בשרו חידודין חידודין, וישכם בבוקר וכבר מוקדם למחרת, השאיר מייל שבו הוא מתנצל, ושלא ידע על כך מאומה, ושאינו מבין את השירים שלו. וטוב שאמרתי לו, ושוב זה לא יקרה.

אך אליה וקוץ בה, שהרי לנושא הכיפה הסרוגה, לא הגיב, למרות שהוא אמור להיות נושא לא פחות חשוב. אך החרשת. כי מה נפשך, אם הסכים לנושא השירים, לכאן בכלל מאתיים מנה (שאם לא יביאו אותו פעם הבאה, אז כבר הוא לא יהיה וכו').

והנה בחודש הראשון בארבעה עשר לחודש בין הערבים פסח ל"י, בו עשו שוב פעם כנס 'אחי בני תימן', ושוב פעם הלכתי לראות את שלום אחי בני תימן, ואת שלום הצאן, ולהשיב דבר ליוני על פעולתו לפניו. ושוב פעם אמרו, שבערב זה תהיה הפתעה בסוף. ואמר לי חברי, שמא יביאו את ציון גולן, וכמו בפעם הקודמת. אך אמרתי לו, שאין סיכוי. וסמכתי על דברי הנ"ל.

אך בסוף הערב, שוב פעם הגיע ציון גולן, והחל להרקיד את כל בני התורה, וכולם רוקדים שם. ממש ביזוי התורה ממש.

אולם ראיתי כי נגעתי בכף הירך, הלא הוא המממן של הערב תה"כ יוני משרקי, אך לא יכולתי לו, ולא ענה כלום.

מכתב שקיבל מרן שליט"א בעניין הזמר ציון גולן, והופעותיו הפסולות בפני ציבור בני תורה.

כפי שאמרנו בס"ד לעיל, מצד אחד עברנו פחד מות רח"ל, אבל עלינו לדעת כי בזכות זה הקב"ה ניקה אותנו מחבילות רבות של עבירות. ומצד שני, צריכים לדעת כי היצה"ר לא יתן לנו זאת בקלות. אדרבה, היצה"ר נכנס ואורב בכל פינה.

כעת הנני חוזר, לנושא של ציון גולן, שהתחלתי בעזרתו יתב' בשיעור מוצש"ק בהעלתך.

בעיקבות זאת, קיבלתי מכתב חשוב בעניין, ולא האמנתי. חשכו עיני, לראות את המכתב הזה. בחור ישיבה אחד הי"ו, כתב אלי את המכתב הזה. לא אקרא בפניכם כעת את כל המכתב, מפאת קוצר הזמן, אבל העורך ידפיס את כולו. הדברים מדברים בעד עצמם. הדבר יותר חמור, ממה שאנחנו חשבנו. בכינוס של רבנים ובני תורה, הוא שר בגלוי שירי תועבה. מקבל הכשר מאותם רבנים, גושפנקא. צריכים כאן טיפול שורש, לבער את הנגע הרע הזה מקרבנו. שורש פורה ראש ולענה.

וכך הוא כתב אלי בזה"ל, בעניין ציון גולן.

אדגיש כי מלכתחילה לא כתבתי בעניין הזמר ציון גולן, בכדי לא לתת לו איזו שהיא מעליותא, להכניסו לראשנו. כי אז, באנו באש ובמים של ויכוחים, כביכול הוא מאן דאמר. וכפי שאמר הרב בשיעור, שהוא טען כי אף אחד לא יאמר לו מה לעשות וכו'.

ברצוני לדבר כעת על עניין שרציתי לפתרו בעצמי, אך מאחר וראיתי כי אני יכול לו, אף כי נגעתי בכף יריכו, שכחתי ועזבתיו. אולם כעת שהרב עורר את הנושא שוב, ברצוני להעלותו.

בחג הסוכות האחרון התקיים כנס, כמדומני נקרא שמו 'אחי בני תימן', מטעם תנועת ש"ס, ובעזרתו של חבר הכנסת יהונתן מזרחי. נכחתי במעמד ההוא, מעמד של בני תורה תימניים, וברובו בחורי הישיבות הקד' שבאו לכנס זה.

והנה בסוף הערב, אמרו שיש הפתעה.

ומי הגיע? כמובן הנ"ל ציון גולן.

ותחילה כפי שאני זוכר, ולאחר מכן כמובן שעבר לשירים בערבית. ומאחר ובעניותי למדתי פעם ערבית, ומקצת מפירושי השירים הנ"ל, הרי שהבנתי את פי השירים, וממש נודעזעתי ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה.

ואמרתי אני בליבי, כי צריך לא לגעת בכף הירך, אלא לנקר את הגיד כולו, אז אלך אל הרב מחפוד, שהוא היה ראש בכנס ההוא, לדבר על ליבו, להתחנן לו ולבקש מלפניו, להעביר את מחשבת יוני מזרחי, להביאו כל אירוע אל בני התורה היקרים שלנו. אך הנה נטרפה השעה ולא נזדמן לי ללכת אליו, וכך נשתקע הדבר ולא נאמר.

אך כעת שמרן שליט"א עורר את הנושא, הוא זמן נכון וחשוב לטפל בנושא זה, ובפרט שידידנו הרב עזריאל בהר"ש צדוק יצ"ו שותף פעיל בכנס ההוא, כפי שהודו לו על ארגון הערב הזה, אזי אפשר לפעול דרכו, לשכנעו לקנות עולמו בשעה אחת, ולהסיר את המכשלה הזאת, להרים אבן נגף מדרך עמי, ולסלול את המסילה העולה בית אל.

וחבל שעד שיש תקציב כה גדול, שמגיע והולך לדברים בטלים אלו (והאמת שזה לא פלא, כי התקציב מגיע מהכנסת שהיא סט"א, והולך לסט"א). ולפחות שבכנס הקרוב, נוכל להציל אזניים רבות ממכשלה זו.

ומפני מה אזניים נכוות תחילה לאיברים, מפני שמשמיע לאזניו דברים בטלים [כתובות דף ה:]. וכ"ש בדברי תועבה כאלו. ומי יתן כל עם ה' נביאים, לידע מה לרחק ומה לקרב, וה' הטוב יכפר בעדנו ובעד כל קהל עדת ישראל. בברכת במקהלות ברכו אלהים, בלא 'שם' ומלכות.

זהו בחור חשוב ויקר החפץ בעילום שמו, מאחת הישיבות החשובות, פה בעירנו בני ברק ת"ו, ירבו כמותו בישראל.

הדבר הזה חמור מאד. כל העניין הזה, זר ומוזר לי. איך יכול להיות דברים כאלה? לכן מי שיכול למחות, או לתקן, שיפעל, ויציל את הדור. עוד מעט נקרא פרשת 'פינחס'. אי אפשר לעבור לסדר היום. זהו דבר גרוע מאד, לעשות דבר כזה. ואפי' מבטיחים שהוא לא יהיה, ולא עומדים בדיבורם. ידוע לי שהרב עזריאל צדוק שליט"א סלד מהעניין מראש. אך לא שמעו לו.

ולהזכירכם למי שעדיין אינו יודע, כי כיפה סרוגה, מליאה חורים...

כל המושג 'אחי בני תימן' פסול. מקורו שיר שחיבר אחד ששנא בני תורה, וכבר הרחבנו בס"ד בזמנו על כך, בחוברת שירה כשרה.

הערה מהקהל: צריכים לאסור את כל המוזיקה, כי כל הכלים שמנגנים בהם כיום הם בגדר טרף. כגון הגיטרה, וכדומה.

תגובת מרן שליט"א: לא ידוע לי. וכבר כתבנו על כך בחוברת שירה כשרה. זאת הרבנים שליט"א צריכים להחליט, מה אסור ומה מותר? כעת הנני מדבר, לגבי דבר שהוא בודאי אסור.

עת מלחמה, ועת שלום. כעת נכנסנו בעז"ה לשלום. ואם לא, זה יהיה בעז"ה בעתיד. אנחנו מצפים לישועת ה' כהרף עין.

שאלה מהקהל: האם היה אפשר לברך שהחיינו, באותו יום שחיסלו את כל המפקדים של צבא איראן? כי היתה אז שמחה גדולה בעם ישראל.

תשובת מרן שליט"א: מי שבירך שהחיינו, בודאי שזה כדת וכדין, דהיינו שאין זאת ברכה לבטלה. אבל לפעמים, הידיעות אינן מדויקות. לכאורה אי אפשר לסמוך, כי יכול להיות שבסוף אולי תשמע משהו אחר. צריך עיון. עכ"פ בודאי שזה בגדר 'שמועות טובות' ביותר.

יה"ר שנשמע ונתבשר בשורות טובות, ישועות ונחמות, כהנה וכהנה. כפי שאמרנו לעיל, איננו יודעים האם מתחיל ה'עת שלום' מעכשיו. לפי דברי הר"י מהצרי דלעיל, זה מהשנה הבאה.

אבל, לא משנה. כי אנחנו כבר בימים גדולים, רק שאנחנו לא נישאר קטנטנים. כפי שאמרנו, ב"ה אנחנו כעת כבר נקיים, זכים וטהורים. יה"ר שבעז"ה נתפוס את עצמינו, ו שנצליח לטהר את האויר מכל הזוהמות ומכל הטומאות.

בעניין כשרות הבשר 'צדיק חסד' שבהשגחת בד"צ פעולת צדיק.

כעת חשוב לנו לשמוע, את ידידנו הרב אפרים לוי הי"ו, בעניין כשרות הבשר. ואני שומע כי נמצא כאן ג"כ ידידנו הנעלה כש"ת הרה"ג עדיאל נחום הי"ו. בוא תשב כאן ליד.

יש לדעת, כי נושא כשרות הבשר, הוא חשוב מאד. לא ידעתי, עד כמה הדברים מזולזלים. אבל מה שהופתעתי, כי הנה הרב אפרים הי"ו כבר שם מודעות, במשך כמה שבועות, לגבי כשרות הבשר, שהוא עומד להפיץ. זה נקרא 'צדיק חסד', זה על שם הפסוק [תהלים קמ"א, ה'] יְהִלֵּמְנִי צִדִּיק חֶסֶד. נתננו את השם הזה, צדיק חסד, על שם גאון עוזנו מהרי"ץ בעל שו"ת פעולת צדיק. צאלח,

ואלו המסקנות שעלו מדברי הרה"ג עדיאל נחום שליט"א, בנוגע לשחיטה המהודרת שע"י בד"ץ פעולת צדיק:

כולנו מודעים לאתגרים הרבים העומדים בפתח העוסקים בנושא השחיטה והטריפות.

ולכן מו"ר מרן הרב יצחק רצאבי שליט"א דורש שתהיה שחיטה ללא שום פשרות, ועם פיקוח הדוק מהחל ועד כלה.

א. בראש ובראשונה שתהיה אכיפה אמיתית בפועל של נהלי הכשרות של הבד"ץ, המוכתבים ישירות ע"י מרן שליט"א.

ב. פיקוח הדוק וצמוד של כל שלבי השחיטה, בדיקת סכינים, ושטות, בדיקות פנים וחוץ בריאה, בדיקת איברים פנימיים, הכשרה ומליחת הבשר, עד האריזה.

ג. העבודה תיעשה ללא לחץ מגורמי חוץ. ויש בזה מספר פעולות שננקטו לוודא זאת.

ד. הקפדה על יראת שמיים של צוות השחיטה, הבודקים והמשגיחים והליכותיהם, שיהיו בעלי הליכות המתאימות לעבודת הקודש, בני תורה, וכמובן עם טלפונים כשרים.

ה. רמת הכשרות בבדיקת הריאה, היא "חלק בית יוסף" ללא שום שאלות בריאה.

ו. ניתן דגש מיוחד לא לעבור כמות מסוימת של שחיטת בשר, באופן שניתן לתת השגחה צמודה הדוקה וקפדנית לאורך כל תהליך השחיטה, ובכל פרט מפרטי השחיטה.

ז. לא יהיו פשרות על מספר אנשי הצוות הנצרך להשגחה ברמה הטובה ביותר, גם אם זה מייקר קצת את הבשר, כי הכשרות מעל הכל.

ונסיים בתפילה לבורא עולם, שלא תצא ח"ו שום תקלה תחת ידינו. אכ"ר.

הודעה חשובה!

שיעור זה הוקלד עפ"י שמיעה בעיקר, נערך והגה לפי הבנת העורך.
לאור האמור, בכל ספק או שאלה המתעוררת למעיין בשיעור זה, יש לו לברר היטב את הדבר להלכה ולמעשה.
אצל מרן שליט"א.
הערות ותיקונים יתקבלו ברצון.
פרטים בטלפון: 050-4140741

כידוע. והנה רבים מן האנשים שבאו אלי, שאלו לגבי המחירים הגבוהים.

צריכים לדעת, זאת גופא התשובה. מחירים זולים, פירושו שהכשרות זולה. אין אפשרות לעשות כשרות טובה, עם מחירים נמוכים. בהכשרים הטובים הבשר יקר, לא בגלל שהם רוצים להתעשר, אלא בכדי שהכשרות תהיה טובה. שזה לשלם את זה.

ודורשי 'רשומות' בדורנו אמרו, לגבי 'חלק בית יוסף', כי חל"ק ראשי תיבות, ח"יבים לימלא ק'רטונים...

בעל המפעל דואג, תשחטו ותגמרו, מה שיותר מהר, מה שבדיעבד, או בשעת הדוחק, או לא משנה מה, העיקר שהקרטון יהיה מלא. בעוה"ר. צריכים לדעת, כי זהו המצב. הכסף יענה את הכל.

על כן, מי ששומר נפשו, מי שרוצה כשרות מהודרת, כשרות אמיתית, זהו הזמן והמקום. ב"ה הקב"ה זיכה אותנו שידידנו הרה"ג הצדיק הרב עדיאל נחום הי"ו, אשר ב"ה הוא גם משורש טוב. דור רביעי למהר"ר יחיא נחום זצ"ל, שהיה שד"ר בארץ תימן, לפקח על השחיטה וכו'. ברוך ה', אשריך וכו', שיצאו מחלצין אלו [עיין חגיגה דף יד:]. בעזרתו יתברך הוא זכה בדור המשך, שהכשרות באמצעותו תהיה כדת וכדין.

אכן זה עולה כסף. מי שאין לו אפשרות, יכול לתת ממעשר כספים, כי זה לצורך מצוה. אין בכך שום ספק.

לכן, כעת הם יפרטו. ואם ירצו, תהיה אח"כ אפשרות לשאול שאלות.

שאלה מהקהל: מה הפירוש, לרכוש ממעשר כספים?

תשובת מרן שליט"א: כוונתי, להשלים. אם נניח שעל בשר רגיל, הוא משלם 50 ש"ח, וזה עולה לו 100 ש"ח, את ה-50 הוא יכול להשלים מהמעשר. בכדי שהכשרות תהיה, חלק אמיתי. לא חלק, של מילוי קרטונים גרידא.

המשך השאלה מהקהל: כוונת הרב, שאם בד"צ רגיל עולה 50, וזה עולה יותר. אין הכוונה לבשר שבהכשר הרבנות.

תשובת מרן שליט"א: נכון. לא רבנות. הכשר שהוא קנה עד היום, וכעת הוא רוצה לקנות את ההכשר הזה. שידע לו, שזה לצורך מצוה. הנני מדבר, לגבי מי שקשה לו.